

GAZDASÁGI LAPOK

27. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. július 7.

**VIZMENTES
PONYVÁK**

HAZAI GYÁRTMÁNY!

**VITORLAVÁSZON-
PONYVÁK**

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENCZ-UTCA 3. SZÁM.

GABONA ZSÁKOK

**VIZMENTES
SÁTRAK,
KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK
VEDEK, TÖMLŐK.**

**LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁS!**

MINTÁK ÉS ÁR-
JEGYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.

Szuperfoszfátot,

= Stassfurti kainitot, =

Stassfurti káitrágyasót

40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb

műtrágyaféjét

azonkívül **rézgáliczot** (98—99%) elismert
kötőanyag minőségben
legolcsóbban szállít a

„HUNGARIA” műtrágya-, kőszav- és vegyipar-részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

A szegedi kenderfonógár r.-t. Szegeden

ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldivel legalább 10%
minőségű

manila kévekötfonalat aratógépeket
mint egyedüli hazai gyártmányt kg-ként cca. 380
métermázsánként 125 korona árban bármely
másra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta
gőzeke-sodronykötélet, gazdasági kötélárú-
zsákok, fapeczkes kéveköti

Törlesztéses kölcsönök birtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzintézet jóváírása által a helyszínen meg-
állapított valóságos érték 2/3-ig esztendővel feljebb feltételek mellett
az e téren a legjobb eredményeket hozó, a legelőször a szegedi kender-
ismert nagybirtokoktól. Minden birtokosra megközelítő felvilágosítás
díjmentesen nyújtjuk. Előlegesen részletes vázlat a szög egyik birtokja
kivárára saját költségünkön utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos
urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokív. Cím:
FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. sz.
(Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25—40.

**Szuperfoszfát-
műtrágyákat**

a legolcsóbb napi áron szállít a

**„KLOTILD” Első Magyar
Vegyipar Részvénytársaság**
BUDAPEST, V., Nádor-utca 4. szám.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

es illag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-
den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánára szak-
laltal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Az őszi trágyázáshoz az ismert „LÓHERE” védjeggyel

Thomassalakliszt

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Minden növényhez alkalmazható.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban
kivánt felvilágosítással készséggel szolgál:

LÁSZLÓ MARCELL

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 22.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezér képviselője
Óvakodjunk a külföldi Thomassalak-utánzatoktól.

Heucke A. Hausneindorfi gőzeke-gyár
kitünő rendszerű **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-mások csatolandó. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szö 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Szőlő- és pinczekezelő

és gazdasági ispáni állást keres egy szakiskolát végzett, nőtlen, intelligens, megbízható egyén. Szíves megkeresése e lap kiadóhivatalához 891. szám alatt kéretnek.

Hirdetmény.

A hómezővárosarhélyi m. kir. földműves-iskola kétféves tanfolyamát folyó évi szeptember hónapban több oly, részben már tantervileg készítettnek is olaszított fiatal ember végzi, kik szeptember hó 15-éig kezdve minden botos ispánok, munkafelügyelők, magtárosok és gazdák, igen jól alkalmazhatóak, annyival is inkább mert az igazgatóság ajánlata csakis azon végzett tanulóknak számba jár, s szorgalmukkal, becsületességükkel, használhatóságukkal és élménytelükkel ezt megérdemlik. Szíves megkereséseket a bér megjelölésével kér az igazgatóság.

Hírdetés.

Gazdatiszti állást keres október 1-re, gyakorlati gazdatiszti vizsgát tett, földműves-iskolát végzett, 87 éves, ref. vallású, nős, kiscsallád, 18 évi gyakorlati bíró, a gazdasági bírósági tanácsban jártas, kiváló szorgalmas s jeles bizonyítványokkal rendelkező gazdatiszt. Állását birtokeladás következtében kénytelen elhagyni. Szíves megkeresését Bertalan József gazd. tiszt Kisújlaky, Borsodmegye címre kéretnek.

Október 1-ére

vagy novemberre ispáni-gazdatiszti állást keres földműves-tej-gazdasági szakiskolát és a kaszai szeszüzeti tanfolyamot végzett, nagyobb uradalomból több évi gyakorlati bíró 31 éves nőtlen egyén. Kiskőrösi gazdaságban nevelkedett, a gazdaság összes ágaiban jártas. Beszél magyarul és tótul. Cím a kiadóhivatalba 900. szám alatt.

Gazdatiszti,

róm. kath., 38 éves, nős, birom a magyar, német és szláv nyelveket, gyakorlaton 14½ év, a gazdálkodás összes ágazatában a kor követelményeinek teljesen jártas vagyok. A cukorrépa-és dohánytermelést, tenyésztést és sőtájakézelést, a mezei vasutakkal a leggyőzebb munkálkodást értem és intézem, nemkülönbén a gazdasági könyvvizsgálást és pénzügykezelést vállalom. Nagyobb uradalomban intéző vagy ispáni állást keresek mielőbbi belépéssel. Megkeresése a kiadóhivatalba 774. szám alatt kéretnek.

Földműves-iskolát

végzett fiatal, nős, kiscsallád, magyar, német, szerb nyelvet beszélő gazdász, tizenkétféves holdas gazdaságban szerzett 3 évi gyakorlati, állást keres. Címe: Sipos István intézőnél Aranyos, Komárom m.

Kezelőszámi,

esetleg számtanosi állást keres bárlet lejárta miatt, 38 éves keresztény, nőtlen, szakképzet s szorgalmas gazdatiszt — csakis birtokosul — 1908. január 1-én való esetleg előbbi belépéssel. Jelentem is egy nagyobb dunántúli birtokgazdász kezelet teljesen önállóan s vállalkozik bármily birtok jövedelmének kezelésére, fix vagy per centes javadalmas mellett. Szíves megkeresése 877. sz. a. a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Betöltendő állások.

Felügyelzetés.

Felhívjuk a t. uradalmak és nagybirtokokos figyelmét arra, hogy szerkesztésünkben jeles gazdatisztek vannak előjegyzésben, akiket mint minden tekintetben megfelelőket, nyugodt lélekkel ajánlhatunk. Szíveskedjenek tehát írásesetben a kiadóhivatalunk szerkesztőségéhez fordulni 898 szám alatt.

Segédtiszt

felvételt mielőbb, de legkésőbb október 1-ére a mikósi uradalomba. Megkívánatik, hogy az illető gazdasági vagy felsőbb gazdasági tanintézetet végzett legyen és pár évi gyakorlati bíron; tejjeladásban jártasnak előnyben részesülnek. Fizetés teljes ellátás mosáson kívül 480 korona készpénz. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Uradalmi Intézőség címre Mikósd per Zalabér küldendők.

Gazdatiszti állás

a pusztaszent-lőrinczi gazdaságban (Budapest mellett) betöltendő azonnali, esetleg október 1-én. Csak nős és oly gazdatisztek ajánlatot vétnek figyelembe — váláskülönbség nélkül — kik nagyobb gazdaságok hosszabb ideig már önállóan kezelték. Nem okleveles gazdatisztek is pályázhatnak a pusztaszent-lőrinczi bizonyítványmásokkal szerelődő felvétel, melyek nem adatnak vissza. Cím: Szentlőrinczi gazdaság, Pusztaszent-Lőrincz (Pestm.).

Azonnali

belépésre kerestetik 3 gyarnokot, esetleg irnok, némi gyakorlati, erőlyes fellépéssel bíró, nőtlen, r. kath. vallású, a magyar és német nyelvet szóban és írásban jártas egyének. Román nyelvet is bírók esetleg előnyben részesülnek. Pályázatok bizonyítványmásokkal felszerelve beküldendők Nagymélt. gróf Karcsányi Jenő ur bánaki hibázományi uradalom számtartólságának Baniak, Torontalmegye.

Ispán

felvételt mielőbb. Megkívánatik, hogy az illető gazdasági tanintézetet vagy földműves-iskolát végzett legyen és pár évi gyakorlati bíron, valamint a román nyelvet beszélő; tejjeladásban jártasnak előnyben részesülnek. Fizetés teljes ellátás és 480 korona készpénz. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Bér-gazdaság Lunka, u. p. Körös-bánya, Hunyadmegye.

Számtartólsági segédtiszt.

Méltóságos gróf Stubenberg József ur székhelyi uradalomban azonnali, esetleg későbbi belépésre kerestetik egy jól számolni tudó, készpénz és gyors írással, tisztelt letelekben az intézményben kellet jártassággal s a német nyelvet is tükletesen bíró, nőtlen fiatal ember. Évi fizetés 1000 kor., szerényen burtozott szoba, 8 m² tűzfűtő. Bizonyítványmásokkal felszerelt folyamódványok, melyek vissza nem küldetnek, az uradalom számtartói hivatalához intézendők.

Gazdasági

könyvelő (nőtlen) azonnali vagy legkésőbb június 15-ikéig belépésre kerestetik, ki a magyar, német és tót nyelvet bírja és gazdasági számvetélen jártas. Ajánlatokat referenciákkal és fizetési igényekkel Nagel Mór fia özvegyhez, Galgócra kéretnek.

Pályázati hirdetmény

a budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézetbe való felvételre.

A budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet okleveles kertészképző hároméves tanfolyamának 10 bontlakos rendszerű tanuló és korlátolt számú küntlakos rendszerű tanuló felvételére ezennel pályázat hirdetetik.

Felvételi kötelek:

- a) Legalább 16, legfeljebb 20 éves életkor, mely anyakönyvi kérésárkizandó.
- b) Hatóságai bizonyítvány arról, hogy a pályázó büntetlen multú és kifogástalan magaviseletű.
- c) Iskolai bizonyítvány a középiskola 6 osztályának sikerrel, vagy a polgári iskola 6 osztályának jeles eredményű történet elvégzéséről.
- d) Hiteles bizonyítvány arról, hogy folyamodó a 6 középiskolai osztály, avagy 6 polgári iskolai osztály elvégzése után valamely nagyobb kertészetben egy évet mint kertészeti segéd volt el és a kertészként foglalkozású szükséges képességet tanúsított. Előnyben részesül az, akinek kertészképzési képessége is van.
- e) Hatóságai orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázónak ép, erős testalkata van, teljesen egészséges, védhetően szilárd elme és jó olva, undorító vagy fertőző betegségekben nem szenved, munkaképessége mindkét szemén külön-külön és együttréve kifogástalan, nem túlságosan közel-vagy távollátó a kifogástalan hallással van. (A felvett tanuló belépésekor az intézeti orvos felvizsgálja és végleges felvétele előtt ítéletet ítéltető.)
- f) A szülő vagy gyám hiteles nyilatkozata arról, hogy a felvett tanuló a szükséges ruházattal és eszközökkel a felvételére a tanfolyam egész tartamára ellátja és bentlakásért az évi 600 korona tartásdíjat a szabályos időben és részletekben megfizeti, küntlakó tanulóknak pedig lakásdíj és ellátásról saját költségén gondoskodik s az érte járó tandíjat megfizeti.

Pályázók kötelesek a m. kir. Földművelésügyi Miniszterhez címzett, kellően felszerelt és bejelölt, sajtókezelő irrott kérvényeket 1. évi augusztus hó 1-ig az intézet igazgatóságához beküldeni.

A Nagyméltóságú magyar kir. földművelésügyi Miniszter úr minden egyes évfolyamra 6, összesen 18 ingyenes helyet alapít, melyre szerényorsú vagy árva, de jó magaviseletű tanulókat pályázhatnak.

Az alapítványi helyre felvett tanuló szülője vagy gyámja kötelező nyilatkozatot tartozik kitöltetni arról, hogy az ellátási díjat megtéríti abban az esetben ha az alapítványi helyre felvett tanuló a tanfolyam teljes elvégzése előtt saját akaratából hagyja el az intézetet.

Akik ilyen ingyenes helyre pályáznak, kérvényük mellé még hiteles hatósági szerényorsú bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

Budapest, (I. ker., Gellért-hegy, Ménesi-út 45. sz.) 1907. évi június hónap.

A budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet igazgatósága.

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rakóczi-út 7. sz.

a budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet okl. kertészképző hároméves tanfolyamára való felvételhez megkívánató egyévi kertészeti gyakorlat megszerzése tárgyában.

A budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet kertészképző hároméves tanfolyamára való felvételhez megkívánató egyévi kertészeti gyakorlat megszerzéséhez érdekeltek, a tanintézet szervezeti szabályzata értelmében alulírott igazgatóság az érdekelteknek a következőket hozza tudomására:

Azok, akik a m. kir. Kertészeti Tanintézet felsőbb tanfolyamára felvételt nyújthatnak, a középiskola VI. osztályának sikeres, vagy a polgári iskola VI. osztályának jeles eredményű való elvégzése után egy évet kertészeti gyakorlatban tölteni kötelesek.

E gyakorlati időt a kertészeti tanintézet kertészképző hároméves tanfolyamára való felvételhez megkívánató egyévi kertészeti gyakorlat megszerzéséhez érdekeltek, a tanintézet szervezeti szabályzata értelmében alulírott igazgatóság az érdekelteknek a következőket hozza tudomására:

A gyakorlati év elöltése alól semmiféle körülmény között nincs helye a felmentésnek; szintgy a más tanulmányai kapcsolatban avagy a szülői háznál elöltött gyakorlat sem vétetik figyelembe.

Figyelemzetnek egyuttal az érdekeltek, hogy a kertészeti pályá egyáltalán nem alkalmas gyenge szervezettel egyének vagy testi fogyatkozásban levők részére, s mint ez a nézet tévesen elterjedt a közudabban; mert a képzéssel járó szellemi és fizikai igénybevétel hátrányos lehet az illetők további fejlődésére. Ez okból folyamodók egészségi állapotukról hatóságai orvosi bizonyítványt kötelesek bemutatni.

Budapest, (I. ker., Gellért-hegy, Ménesi-út 45. sz.) 1907. évi június hónap.

A budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet igazgatósága.

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rakóczi-út 7. sz.

Van szerencsém

a n. é. köznevelési tisztviselői érdekeltek, hogy től szalonát és tiszta bortiszta, a nagy létszámú miatt tiszta élelem áron leszállítottam és adom a től szalonának kilátás 60 kor, és tiszta tiszta szalonát 72 korral, friss sorházak 78 és 76 kor, és minden hentes-árú a legutóbbi árban szalonok. Kereskedők és vendéglátók nagyobb vevőknél árendajuttatásban részesülnek. Szíves pártfogásukkal, kérem tisztelőtel Gábor Károly bales-tetőle Árad, Dózsa-utca 2. szám.

SZARBAZALAZOTT KIEVD KÖTELEK BULAN WATKES DUNACSEB

A Bellán-féle kövekkötelek a legjobbak és azáltal, hogy mindkét végén pirosra vannak festve, felülmúlhatatlan előnyöket is nyújtanak más gyártmányokkal szemben. — Árak:

Mennyiség	Szám	ár	
		Palánka pr. 1000 úrb. Kor.	ab
Mindenemű	1a	145	15.50
gabonának	2	150	14.50
bekötéséhez	2	145	14.-
	2	140	13.50
Tengeriszlátrak	2	130	12.50
	2	110	11.50
Repeze, maglen, magpára ab. kötéséhez	3	120	10.-
	3a	110	8.50

Bonyhádi

friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden bétlen kedden, szerdán és csütörtök napokon. Helyül: Kispeszt, Újlás-út 24.

Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönycím:

Flaschner Sándor

tehnékereskedő Budapest, Ferenc-kört 40.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORJIMAS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mező gazdaságunkba helyes irányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre	18 kor.
Fél évre	8 "
Negyed évre	4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatalánál vesző fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek júliusban fogadnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden nyomást jog fenntartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle.	Lap
Törzsek. A Villik nemzetközli gazdaságtudományi.	507
Igali Szövetés.	508
A kisgazdák képzése. — Ördög Lajos.	508
Az amerikai kőolajipar. — Mihály Gyula.	509
De Capó amerikai tanulmányi.	510
Gazdasági levelek. — Fehér Zoltán.	511
A Rosshorgy-tó mély- és művízvezeték-építéséről.	512
Agriculturné Jozsef. — Biró Zoltán.	512
Tudományos pontnyomtatásról. — K. Sz.	513
Kérdések és feleletek.	514
Kérdések: Erdőlakmány 283 lakmány melletti.	
P. Gy. — Szalma és szőlőlakmányok terjedéséről.	
Dr. B. — A legújabb kőolajvezeték építéséről.	
Dr. V. K. — Mennyi ideig álljanak szárazon a kőolajvezeték? Gy. H.	
Feleletek: Erdőlakmány 283 lakmány melletti.	
P. Gy. — Szalma és szőlőlakmányok terjedéséről.	
Dr. B. — A legújabb kőolajvezeték építéséről.	
Dr. V. K. — Mennyi ideig álljanak szárazon a kőolajvezeték? Gy. H.	
Hírek.	515

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felkérjük azon t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése június hó végével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expedíciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 korona.
Fél évre	8 "
Negyed évre	4 "

A „Gazdasági Lapok” kiadóhivatala.

SZEMLE.

Az aratás. — Hő csapások. — Miniszteri terméscsökkentés. — Gabonáratalkulás. — A rossz takarmánytermés. — A marhák piacra dobása. — 60.000 darab szerb marha. — A balatonföldvári Szechenyi szobor leleplezése.)

Aratunk és szeretnénk most már bizonyosat tudni a termés mennyiségéről felül. Mert bizony nagy kérdőjel van most a gazdák aratán! Az idén nagyon nehéz előre becsülni. A buza termény az idén tömörked kalaminatos ment át. Már a múlt ősszel kezdődött a nem kellemes dolgok sorozata. Az ország sok részében az emberek nagyon rágtak a buza- és rozs-táblákban. A hideg és miatt pedig a vetések

gyengén mentek a telbe. A tél egyetlen hideg volt. Az első hótakaró januárban elolvadt és mintegy két hétig 16—17 R. fokos hidegnek voltak kitéve a buzáknak. Ennek a nagy hidegnek az idegen származású buzáknak nagy része áldozatul esett; de megvissle a kemény hideg a hazai buzákat is. A tavasz nagyon későn nyílt. A májusi esők fogyatékosak voltak és a bokrosodás elégtelen volt. Ritka lett a buzáknak állása az egész országban. A földmívelési minisztérium 31 millió mm. becsülte akkor a termést. A bözéken nagy érdeklődések következtek be. De jöttek a júniusi esők. Ezek a vetéseket folytatották, minek folytán árcsökések következtek be. Igen, de június közepén föllépett a rozsdá, és a régi tapasztalt gazdák aggodva gondoltak arra, hogy a késői fejlődésű s még tojban levő buzáknak kiállják-e majd a Péter Pál forróságokat. Hát bizony az a négy nap, a mely Péter Pál után bekövetkezett árnyék hőseggel kínozta meg a vetéseket. Az ország sok részében a buzáknak beülték. A hő csapata meg aratott. Beszélünk egy Temesvár vidéki nagybirtokossal a ki a következőket mondotta el: Péter Pál előtt a júniusi esők úgy megjavították buzáinkat, hogy holdankint 8 mm-ra mertünk tipolni, és minthogy a határidő 10 K 50 filléren állott, várható termésemet 3000 mm-t a bözsdén határidőre eladtam. De a Péter Pál követő napon meglekintve buzáinkat lesújtottan láttam a buzaszemek összezsugorodását. A hő megcsapata. Jó lesz ha holdankint 2 mm. zsugorodott szemet aratunk. Ennek folytán rögtön fölsettem Budapestre, hogy vétellel fedezzem magam a bözsdén, mert nem lesz mit eladnom. Mázsánkint 50 fillér veszteséggel azt meg is tettem. Most tehát nemcsak, hogy nincs buza termésem, hanem még 15.000 korona bözrevesztéséget is kell fizetnem. Körülbelül ilyen az eset Temes és Torontál nagy részében. Nem akarunk erkölcsi predikációkat tartani bözöző gazdátságunknak, hiszen ugyis erős leckezt kapott, csakis tájékoztatás végett hozzuk föl az esetet gazdátságainknak. Ilyen híreket hallottunk Pest megyéből és több alföldi és dunántúli megyéből is, de felvidéki termelők is attól tartanak, hogy a nagy hőség ha nem is csapta meg teljesen a buzájukat, de a meg nagyon is teljes szem szorult lesz, és minőségére nem számítanak. Már pedig ez a termés-csökkenéssel jár.

A földmívelési minisztérium legújabb terméscsökkentése 33.000.000 métermázsára teszi a buza termést, — de ez még nem számol a hőcsapásokkal. A bözse jelentékeny árcsökéssel fogadta az ország sok részéből érkező hőcsapási híreket. A júniusi esők nyomában támadt illuziók szerte foszlottak. A remények ismét összezsugorodtak. Azoktól a kik már arattak egyelőre annyit hallunk, hogy a keresztek ritkák. Ha a szem sem kielégítően fejlett, hogyan lehessen akkor tartható termés? Ha pedig a termés elégtelen, akkor ennek kifejezésére kell jutni az árakban is. Még mindig nem látjuk a 6 koronás buzavámot a buza árjegyzésében. Németországban a buza ára 12—13 ft. Vámmal ép oly mértékben van védve termelése, mint a miénk. Nálunk csak 11 ft-nál tartunk. Még 1 ft 50 kr a differencia. Számításunk szerint a vidéken 11—12 ft között kell az új buza árának mozogni. Hogy így lesz-e, az két hét alatt eldől.

Még az a szerencse, hogy a kukoriczák országwide jól állanak. Hogyha megzánk e héten, akkor összevethet kibányhatják és dus kukorica termésre számíthatunk, és ez a buza inéséget is enyhítene.

De a jó kukoriczatermes enyhítene a takarmányhiányt is. A herék kivételével és már most is inésig van sok vidéken. A búkkönyök az alföldi megyékben sikerültek, de a felvidéki megyékben — pedig ott nagy a marhaállomány — a búkkönyök sem sikerültek eléggé. Főleg a kiszáradt tömegesen hajtják a növények jószágot a vidéki vásárokra, — csakhogy vissza is hajtják, mert nem kell senki fiának. Nagy árdepresszió! lesz a marhában, a mi katasztrófászerű jellegű fog látni, ha a szerb provisoriumot megkötik. A Belgrádi országgyűlésen nem beszéltek kevessebből a képviselők, mint arról, hogy 60.000 db marha behozatál még ez idén engedje meg a monarchia. No hát, ha ez a reményük a szerbekkel megvalósul, akkor szép lendületnek indult marhatenyésztésünk egyetlen csapást fog szenvedni. Szerényi államtitkár oda nyilatkozott, hogy a szerb szörzödséssel a magyar mezőgazdaság érdekeit meg kell védelmezni. Nyugon köszönjük a jóindulatot, de hogyha a szerbek követelését teljesítik, akkor jaj nekünk.

Mult vasárnap leleplezték Balaton-Földváron somogyvári gróf Szechenyi Imre szobrát. Az első agrárius, a kinek emléket szoborral tisztelték meg. Gróf Szechenyi Imre lelkenek egész melegével küzdött az ország mezőgazdaságának felvirágzásáért. Hatott, alkotott, gyarapított, szóval és tettel, védelmezett ha kellett bennünket és támadott, ha úgynekkünk

Hazánkban legrégebben elterjedt

„ARATÓ és KASZÁLÓGÉPEK

állami első nagydíjat nyertek az O. M. G. E. által rendezett nyiregházai versenyen.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, Alkotmány-utca 31. szám

szívesen szolgál árajánlattal és ad referenciákat.

Ugyanolt e edeti elsőrangú minőségű írlandi manilaszineg, melynek súlyfegyességére a maximális fonalhossz csak és melletti legszilárdabb, egyenlő fonású, tehát a közbés mindenkor akadálymentesül; beszerezhető.

ellenségét látta. A gróf Széchényi család tradíciális nemes lelkesedésével ragadott meg mindent, a mellyel nemzete javát előmozdítani remélhette. A legnagyobb tiszteltet és hálával vették őt körül életében és most, hogy szobra örökíti meg őt, a szoborra nézve igyekszünk erőt meríteni küzdelmünkhöz és példányképet felállítani cselekedeteinkhez. A sorsnak keserű csapása, hogy őt és gróf Károlyi Sándort oly hirtelen elvesztettük. Fájó szívvel sóhajtok:

Hej Károlyi, hej Széchényi gazdák dicső vezetői, miért hagytátok el minket?! Még áll, hogy elhagytátok porhüvelyeket, már is ránk nehezdedik a sors keze. Nincs, a ki szót emeljen érettünk, nincs, a ki védelmezzen bennünket, — nincs, a ki elhárítsa a csapásokat, melyek reánk lesújtanak. Nincsenek vezérünk, — s a kik ilyenek! szerepelnek, nem törődnek a gazdák összeségével, — vagy mert közönyösek, vagy mert nem képesek arra, hogy a vezető szerepet jól betöltsék, mert átérteni nem tudják helyzetünket. Most szobrokat emelünk elhunyt nagyjainknak, — de hiába reméltük, hogy szellemük velünk lesz, elrepültek azok is, s itt nem maradt más, mint tehetetlen epigonjaik, a kik miatt akár el is sülyedhet ez a szép Magyarország! Jaj a vezérteleneknek!

A kisgazdák kiképzése.

(Válasz barsi Leidenpost Tódor barátomnak.)

Nem Te vagy az első, a ki constatárod azt, hogy a földmives iskolák nem képesek magukhoz vonni a birtokos földmivesek fiait, pedig a földmives iskoláknak már a nevükben meg van jelölve a főcél, melyért alkotattak. A mi földmives iskoláink tulnövomlag a középbirtok igényeinek megfelelő ispánokat nevelnek, a mi szinte helyes, mert ezekre is szükség van; de ha statisztikát állítanának arról össze, hogy a földmives iskoláknak végzeteknek hány százaléka megy az apai kisbirtokra gazdálkodni, akkor optimisztikus eredményre elkészülne ne legyünk.

Minden esztendő, de főleg az idei év eklátásul bizonyítja azt, hogy kisgazdáink nem folytatnak helyes gazdálkodási rendszert. Az uradalmi és jól kezelt közép-birtokokon még csak láthatunk közepes állásu gabonákat, — de ha vonatunk átsiklott a kisgazdák pánlikái között, akkor láthatjuk a megdöbbentő különbséget. A kisgazdák vetései — nem sok

kivétellel, — egy a Felföld, mint az Alföldön, 50 százalék eredményt sem mutatnak föl a belterjes nagyobb birtokok terméseredményével szemben.

Mi következik ebből? Semmi más, mint az, hogy a kisgazdák tulnövom része rablogzadaságot út. Ámnyira rablogzadaságot, hogy ha a nagybirtokokat parcelláznák, 30—40 év múlva a kisgazdák kezén felsívtaggá válnék ez az ország.

A kisgazdát megtanítani az okszerű gazdálkodásra nagyon nehéz. Alacsony műveltségével fogva csökönnyösen conservatív. Ha szűzöröben levő földje van, a melyben buza, kukoricaa termést folytathat, — kellő állattartás nélkül, — akkor nincs panasz; de ha a föld kezd kimerülni, akkor már megvan a baj. Még pedig annál nagyobb a baj, hogyha a tagosítás folytán 10—15 darabban van elszórvva a birtoka. A tanyarendszerben gazdálkodó az ő egy tagján könnyebben alkalmazható a tanításokat, helyes forpót és kellő állattartással párosíthatja földje trágyázását, — de a sok dülökre felosztott határokból már a közbirtokossági rendtartások gyatrasága miatt is, ha akarna sem tud tenni. Pedig még ily viszonyok között is meg van a haladás és okszerű elvek alkalmazásainak lehetősége.

Példát hozok fel. A hontmegyei nagykeresény kisgazdái megmutatták, hogy a dülöi gazdálkodás mellett is lehet nagy terméseredményeket elérni. E kis községben, a hol a kisbirtokok 6—24 hold nagyságúak, — mindig a legszebb vetéseket lehet látni. Ott vagyok közöttük, tehát megfigyelhetem. Megjegyzem hogy legelőjük nincs, rétiük is kevés. Ők a javított 3 nyomású gazdálkodást üzik. És pedig: 1. ugar, trágyázva búkkönynyel; 2. buza; 3. árpa; 4. lóhere, letakarás után trágyázva; 5. buza; 6. árpa. Tehát harmadrésze takarmány és birtokuk harmad része mindig trágyát kap. Egész évben istállón tartják állataikat. Mindenképen van egy-két tehene, de a borjúkat rendszerint eladják, s csakis úszókat nevelnek fel a tehének pótlására. Lovakat nem tartanak, hanem a felsőmagyarországi vásárokon 2—2 és fél éves tínókat vásárolnak, a melyeket nagy kímélettel használna 2—3 évig, mint kész ökröket adják el jó nyereséggel. Ilyen formában üzik tehát az állatnevelést. A községben 43 éve lakom és még egy darab birtok eladásra nem került, mert ragaszkodnak földjükhöz, a melyet formalisan meghizálnak.

Termés-átlagai a belterjes nagybirtokok terméseredményével érke. A község kisgazdái között relatív jót van. Az adó és más végrehajtónak ott semmi dolga soha.

Tehát lehet a kisgazdának is belterjességre emelni birtokát. A kérdés csak az, hogy miként kell erre megtanítani? A földmives iskolába a kisgazda nem szívesen küldi fiát, az ő négy támaszát. Alig végzi el 12 éves korában az elemi iskolát, már segítségére a gazdaságban. Ha ott nincs dolga, küldi napzárba a nagyobb birtokokba, hogy keresen. Hogy ő két évig nélkülözze munkabíró fiát, azt tulságos áldozatnak tekintene; hiszen eléggé siratja azt a 3 évet, a mit fiának a katonaságnál kell eltölteni. Aztán meg fizetni is kell érette kospztépnz a földmives iskolában s ezt még nagyobb áldozatnak tekint. Tehát költség és elmaradt haszon, — egy kis kapitalis az ő szemében.

Voltak, sokan a kik e nehéz problémával megbirkózni próbáltak. Ajánlották a téli esti tanfolyamokat, — csakhogy hol vannak a tanítók, a kik erre alkalmasak? Mások a francia ferme école-okat ajánlották, — és most, édes barátom, Te vatsz föl egy új eszmét.

Ez az eszme a kisbirtokokra osztott birtok. Tehát a kisbirtokok collectiója, egyenes vezetés mellett. Az eszme új és jó is. Én azért tartom jónak, mert a növekedéscsoportok, vagy mint nevezed, családok, egy-egy kisbirtokot kezelnek, — vezette, de mégis önállóan. Az a kis 15—20 holdas birtokrés, a melyben gazdálkodni tanulnak, az ő otthonuk méreteinek körülbelül megfelel. Ezek a kis taktikai egységeknek, véleményem szerint, egészen a kisbirtok typusát kell magukra öltöniék és egyelőre 2—3 vármegei fiataliságának képzésére szolgálniok, maximaliter egy évi tartammal és téli esti tanfolyamokkal. Jó lenne az is, hogy a tanítás ingyenes, — de még jobb lenne, ha mérsékelt munkadíjra is számíthatnának a kisgazdák gyermekei, körülbelül annyit, a mennyi egy ily gazdaság család- és napszám munkabére lenni szokott. Ilyen cumulatív iskola-gazdaságoknak kellene lenni a homokolon, az aryagokon, a fekete és világos földeken, a sik és partos vidékeken. Meg kellene pedig csinálni a megyéknek és államnak.

Édes barátom! En eszmédet nemcsak cézlavezetőnek tartom, de sürgösen meg-

TÁRCZA.

A VIII-ik nemzetközi gazdakongresszusról.

Irta: *Igalí Szvetosár.*

Ha eszenbe jut, micsoda intenzív, sürgős forgásba keveredtem, midőn arról volt szó, hogy egy óra alatt plén-paradba vájjam magam, s az udvari fogadáson megjelenek, hát meg nem érthetem, a városaságbeliek egyének hogy sóvároghatnak oly észbontó kitarással, hogy a reception hivatalosak legyenek!

Persze, az utolsó pillanatban vettem észre, hogy gyűrőt a fehér nyakkendő, kánfor módjára tünnek el az ing s mancsatangombok, itt-ott egy pár öltés szükségse is fenforgott s konkluzió gyánant az jutott eszembe, hogy a napi fáradsalmakat talán familiansabban pihenhetem én, ha a Burg helyett a Fleischmarktön levő *Griepenbeisl* felé ballagnék, hol oly habzó, jó, friss és olesó pilsnivel kedveskednek — kérdés nélkül. De aztán megdondoltam, hogy idehaza még kiderednek? Voltam-e a Burg estélyén s ha negatívfeleletet

adok — biztos, ahhoz a fajankóhoz hasonlítanak, ki Rómában volt s nem látta a pápát, avagy nem csókolta meg a Szent-Péter templombeli apostol bronzlába hüvelykujját, így kétségtelen, hogy reputatiómon esorba esik.

Hát mentem már csak azért is, mert ellenállhatlan császbért képezett az Oberthofmeisteramt által kiállított meghívó is, a mely nem végződött a stereotyp R. S. V. P.-vel, hanem kategoricéze ránk parancsol, hogy az, ki a megjelenésben akadályozva lesz, haladéktalanul mentse ki magát!

Az utasításához híven a külső Burg-tér új lépcsője elé hajtottam s onnan indultam a főlelemben levő ruhatarba, hol zsemyeszin liveriába bujtatott lakajók szedték le rólunk a felöltöt s adtak helyébe számezudulat. En némi késéddelment jöhöttem, mert ruhaszámom már az 500-as számot haladta meg. Innen az első emeleten levő nagy czeremonias terembe tereltek bennünket. Az óriási szoba lángtengerben uszott, a menyezet összes csillárainak villamos gyertyái égtek s nappali világításba tárta elem a hercegekből, grófból, szürkefarkos követekből, generálisokból, politikusokból, diplomatákból, fringant

s kizöz liberias attachékból, magas állásu papokból, tengerészisztekből, meg ilyen cifra udvari uniformisokba bujtatott tisztékből, no meg ekevas cimert viselő congressusos gazdákól álló gyülekezetet. Lehetünk vagy 1500-an. Volt köztünk török legény, ki szorokozottságból fején felejtette fezzét; ez igen magas méltóságos lehetett, mert mellén, nyakán a cifrábbnál cifrább rendjelek sokasága ragyogott. Ugyancsak itt láttam ismét a czopfos kinaikat, kik *Méline* beszédére oly figurás megjegyzést kockáztattak meg. A megdákát valami lord Chamberlain uniformisból Burg új nemzetiségük szerint — vezetőjüket a frontra dictálnak — csop r-tokba állítottak, azután ő is — többi parádé kollegája is szakadatlan járás-kelésre s igen kevés eredményre — nagy ügybuzgalmas *Massé-croisiera* adtak fejüket. Ő, a publikum, egymást, a fényesen kivilágított terem bálmutok, melynek stück-falazatát látva, sokunk közepelében megéledtött a vélemény, hogy az végig márvány. A falak hosszában a Phoenix, Chamaerops-pálmák, a Latania Borbonica, meg a Doecanok göltájait terpeszkedtek szét. Azok alatt a sejtőhöz balustrádon találtak helyet az *Azaleák* teljes virág-

Különlegességi gyár:

Szivattyukés Mérlegek

GARVENSWERKE
Központi igazgatóc
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

valósítandónak is és leghelyesebben vélném, hogyha Bars- vagy Hontmegyében egy konkrét birtokkal állanál elő, a megfelelő tervezéssel, hogy annak mint tipikus első kezdetnek életbélptetését a bars- és hontmegyei gazdasági egyletek az illető helyeken kiszorgalmazhassák.

A barsi Leidenfrost család, mint a gyakorlati gazdák példányképe sok üdvös eszmével járult a magyar mezőgazdaság előmozdításához. Engem éppen nem lep meg, hogy Te, mint egyik jeles fia e derék magyar családnak, éles gyakorlati megfigyeléssel, egy ilyen nehéz probléma megoldására adsz nagyon figyelemre méltó új eszméket. Adja Isten, hogy szép eszméd minél előbb diadalmasodjék.

Igaz bajtársad a mezőgazdaság terén
Ordódy Lajos.

Az amerikai kivándorlásról.

Miután a Gyárparosok Országos szövetsége éppen most behatón foglalkozik ezzel a jelenséggel és országos bajjal, úgy hiszem, nem lesz időszerűlen, ha mi is megbeszélésünk tárgyává tesszük az amerikai kivándorlást.

Mikor a nyolcvanas évek dereka táján elkezdődött a kivándorlás Amerika felé, már akkor erős volt a hitem, hogy ez Magyarországot közelbe fogja vinni sírja felé; mikor pedig párhuzamosan vele felütötte lejt a szocializmus, teljes meggyőződésemmel vált, hogy hazánk kiheverte a török és tatárjárást, ezt a bajt nem fogja elviselni, legelőképpen pedig nem a magyar mezőgazdaság, a mely ugyis állandó más mindenféle bajokkal küzd és erős bennem a hit, és látom a jövőt, egy vagyonilag tönkre ment Magyarországot Ausztriába bekebelezve. Kissé sötét a kép ma még, de közel állunk hozzá, minden kuzerkodásunk dacára.

Nézünk csak, mi történik minálunk? Egy jól szervezett munkásközvetítő ügynökség nemesak mezőgazdasági munkásainkat, hanem ipari munkásainkat is ezrivel szállítja kormánytámogatás mellett Amerikába; és hogy a nép meg, igen természetes, mert eszabítja először kint lévő hozzátartozója ma már és azt gondolja, nem meg időnek közé, viszi az ujdonság iránti kíváncsiság és leginkább a viszi a vagyonszerzési vágy és felül rá még noszogtatják az ügynökök is és a hogyan rohan minden rettegés nélkül Amerika felé, ugyanugy veti magát az íthón maradt a szocializmus

karjaiba, mert ezek is helyi ügynökségeket tartanak és aranyhegyeket ígérnek, s tagadhatalanul anyagi előnyöket érnek is el; hiszen a kivándorlás is az ő malmukra hajtja a vizet; mert bár a mai napon elért magas munkabérek nem kizárólag az ő agitációjuk kifolyása, hanem első sorban a mind általánosabbá való belterjesítés gazdálkodás, mégis, a három, t. i. a belterjes gazdálkodás, a kivándorlás és a szocializmus együttesen elősegítői a magasabb munkabéreknek, a mit az agitátor urak elefejtettek megmagarazni az elvtársaknak és mellőket büszkén verve, iparkodnak a beállott változást saját érdemükkel feltölteni. Mi fog most már történni?

Kezddő iparunk, a melyre a mindenkori kormányok, a mezőgazdaság háttérbe szorítása mellett milliókat költöttek el, a munkások hiánya, vagy avatatlanság kezek alkalmazása, magas munkabér mellett, minden erőlködés és tulipán-mozgalom, minden milliós kormánytámogatás dacára is nem bírja ki a versenyt a külfölddel, legelőképp pedig magával Amerikával, mert Amerika a beözönlő emberanyag arányában évről-évre oleosóbban állít elő mindent, míg minálunk ugyanezen arányban drágul az előállítás; éppen így vagyunk, a hol Amerikát legelső sorban találjuk magunkkal szemben, a világgiacon, a mezőgazdasági termények terén; s a mezőgazdaság, a melyik ezeket a bajokat ki nem tudja heverni, eladódik, de kinek? Ha kisbirtokosok vennék meg és magyarok, nem volna éppen nagy baj, de azoknak nem kell, nekik az is sok, a mi van, azt is eladják vagy bérebeadják és húzódnak ők is Amerikába, megveszik idegen elemek és megveszik az idegen pénzintézetek és behelyezik a maguk embeireit és így építik fel az új Magyarországot, mert hogy 14 koronás buzaárak mellett, a mellett a miket a legutóbbi években elég szerencsétlenül voltunk elérhetni és 2 koronás kapálási, 3 korona és 3 korona 60 filléres cseplési napszámok mellett a szépen megalkotott cseled-és munkástörvény támogatásával is, tönkre fognak menni azok a gazdaságok, a melyek terhekkel küzdenek, a napnál világosabb és ennek megoldásához nem kell profétai ihlet; de tönkre fognak menni azok a gazdaságok is, a melyek ebben a hibában nem szenvednek; mert ha minden pénzt adna is, akkor sem kap a kellő időben munkást, mert egyszerű igazság, az igazság, hogy a hol nincs, ne keress; tessék most már

azután majd intenzíven gazdálkodni. Azt pedig de sokszor meghalljuk, mi gazdák, hogy nem vagyunk elég produktívek. Most már pedig határozottan állíthatom, hogy a legujabban megszavazott eszlétörvény sem fog ám minket egy embertünk sem visszatartani attól, hogy Amerikába menjün, ha ezt az ő tehetsége megengedi és alkalom kínálkozik reá.

Pedig hogy kínálkozik, az napnál világosabb; hiszen Amerikában egy-egy magyar csak azt kell mondani egy ügynöknek, hogy ez vagy az a hozzátartozó egyén ki akar jönni, rögtön küldi neki az ügynök a hajójegyet és utastásokat, hogy hogyan is történik a kiutazás. Amerikában azután a deliquent ő veszi kézbe és ő helyezi el, neki dolgozik addig, a míg az utiköltség is nem hajol. És a mi igen tisztelt szocialista elvtársaink ezt a rabszolgagazdálkodást hogy is vennék észre, hiszen a cél szentesíti az eszközt.

Ilyen módok mellett bizony egyszer mégis csak ki fog szép Magyarországból nem csak a munkásnép, hanem a kisgazda is. — Kérdés most már csak az, hogy vajjon meglehetne ezen népvándorlást akasztani?

Véleményem szerint ez az emberáradat mindaddig feltartóztathatatlan, a míg magat Amerika meg nem sokálja, erre pedig azt lehet mondani, hogy »dejszon várhatasz, elvárhatasz.« Jó az amerikai tőkének az olcsó és intelligens magyar munkás. Az az ember pedig, a kit a kivándorlási vágy és a vagyonszerzés öröge megkönyékeztet, minden utat és módot felhasznál és kikutat, hogy kiszökessen; tudjuk ezt mi nagyon jól, a kik e szerencsétlen szemléltől lehetünk a kivándorlás kezdetének, a mikor még a rendőrség minden kitelhető módon megakadályozhatta a kivándorlást.

Volna azonban igenis egy mód, a melynek alkalmazásával némileg ellensúlyozni lehetne ezen beteges jelenséget és pedig ez az volna, a mit Laehne Hugó is fejteget a Gyárparosok Országos szövetségének gyűlésén, t. i. ha a kormány Amerikában szervezne visszatelepítő ügynökségeket és a Csunardnak a visszazárlított egyének után adná a szubventiót; ha Amerika keze oleré mihozánk, érjen el a miénk ő hozzájuk. Meglehetne ezt ugy is csinálni, hogy a kormány nagyon mérsékelt díj mellett szállítana haza az embereket.

Az ilyen hazatelepített munkások idehaza sokkal többet használnának az államnak s

diszokban, azokból a japán-félékből (Auhollis), meg a chinai, meg az indiai fajtabeliek s a virágkedvelőnek oláll szeme-szája, minő mesterkedést tűzhet itt a műkertes, hogy sem az öntözés, sem az ezen virágokat megtámadó állati s gomba pestis elleni védekezésnek még csak nyomát sem észleli. En a ceremóniás-teremnek a királyi lakosztály felé eső corridorjánál, a falhoz lapulva, húzódtam meg egy francia ismerősömmel, mert kitapasztaltuk, hogy a királyt így legjobban figyelhetjük meg, sőt legközelebb leszünk tanui az igérkező látványosságnak.

»Kedvesem, mondá szajnaparti ismerősöm, ha jön a császár, legyen szives fogadni szamat, mert okvetlen elküldöm magam: Vive l'empereur!«

»Pas de plaisanterie mon cher, mondám neki kenetteljesen, parce que de la Salle des grande ceremonie on vous foutra dehors — sans ceremonie.« — Mi jutott eszébe, kérdém fedőleg, jóraváló republikanus létére?

»Tudja, válaszolta ő, ez nálamnál hatal-

masabb dolog. Republikanus vagyok — igaz. De ha uralkodót látok, muszáj vagyok illetésével, akáresak a visszafordulással, ha szép asszony megy el mellettem.« Am a francozia szellemekedését az ünnepélyes arcu pálcás maschal jövelete szakította félbe, ki elhaladt mellettünk, 2—3 lépést tett a terembe, mereven megállt s 3-szor koppant pálcájával a mahagoni padlóra. Erre siri esend lett a terembe s néhány percze rá baka erredesi uniformisban öltöztetve Ő felsége halad el mellettünk, négy-öt emberből álló kíséretével. A királyt a millenári kiállítás alkalmával láttam utoljára. Akkoriban huszárezredesi egyenruha volt rajta.

Léptei proverbialisan »ruganyosak« voltak s kalpagójának felér löször-bóbitája vígan lengett ide-oda. Azóta vagy 10 esztendő múlt el s a király megöregedett... Kiséretének egy tagja a gyülekezés előkelőségét mutatta be neki, kik diótüboha fogtak, mire a király válaszolt: s bár csak 3—4 lépésnyire álltam a bemutatás helyétől, egy szót sem

hallottam se a pro sem a contra beszédből. Csak az ajkak mozgása árulta el, hogy szólnak egymáshoz.

Főlorai cecle után Ő felsége termeibe vonult vissza.

S most az én nyájás olvasom azt hiszi, hogy a diszes társaságot terített asztalokhoz telepítették s tejjel-vajjal fürösztve — fecerunt aludmásznak, minőben nagy vigásgok napján a pusztaszeri dárídóknak sem volt részük.

Hát bizony attól a lakomától másnap senkit nem állított meg a katenjammer, mert a lakójok esüst tálalokan jeges vizet, fagylatot, limonádét hordtak körül. 10 óra körül meg kit erre, kit arra tessékelték a Burg alkalmazottai, már a mint a ruhátári czedulákról megsejtették, kinek merre van a ruhátára? A felöltök felesgítése után, monarchiai szokásunkhoz híven, ki egy, ki két koronát csusztaolt a lakójok markába, a mit a Smölen Tönk néma, de ünnepélyes fejtöbcsentéssel nyugtáztak s nekem önkénytelenül jutott

MASSEY-HARRIS KÉVEKÖTŐK

a létező legjobbak.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.

sokkal jobban akasztának meg a kivándorlást, mint minden érszakos intézkedés.

Mert kik jönnének haza? Bizonyára nem azok, a kiknek odakünn jó dolguk van, hanem haza jönnének azok a szerencsétlenek, a kiknek az Újvilág nem kedvezett. S hogy ez így van, erre nézve álljon itt például azon beszélgetés, melyet a Pünkösdi ünnepek alatt egy éppen akkor Amerikából megtért hazaföldimel folytatottam, a ki már 5-ször meg-tette az utat ide és oda, a 12 éves ember, de ránevze legalább 10 évvel idősebbnek látszik, szénbányába dolgozott, az egyik szemét megoperálták, mert szemgyulladás, majd halályogot kapott a bányában; kérdem tőle, mi volt a haszna künnlétének? mert tudtam, hogy legutóbb három évig volt künn egyfolytában. Ezen kérdésemre azt felelte: az első évben azért dolgoztam, a miért kivitték, a második esztendőben 170 K teher volt a házamon, ezt letérlesztettem, a harmadik évi keresetémért hazahozták a hozzá kell ehhez természetesen számítani, a mit saját fenntartására fordított és a mi csekélyen idősákonkint a családjának a fenntartására hazaküldött; a mi természetesen idehaza el is fogyott. Ez a 170 K volt tehát 3 évi munkásságának a gyümölcse s elgondolhatjuk, mennyit kellett nekem ezért magamagától elvonnia, a mit idehaza meg nem tett volna semmiért.

Kérdem aztán tőle: »hát ha a kormány hazaszállítaná azokat az egyéneket, a kiknek a sor odakünn nem kedvezett, vajjon hazajönnének-e sokan, azon korlátozással, hogy 5 éven belül nem kapnak utlevelet? A felelet rá az volt, hogy: »uram, nem is képzeli hány ezeren.«

Ez az ember a 90-es években ment ki először; ismeri a ki- és visszavándorlásnak minden csinját-binját, minden huncuztatását, nagyon jól tudja, hogy minden törvények és rendeletek, ellenőrző- és vizsgáló-állomások dazára a kivándorlásnál a főtenyző az »Agent« és a ki itt hájaz, az mehet is; volt már Hamburgnak, Brémának, A twerpennek, Fiumének, csaknem minden utinyárt meg-járt, tudja, hogy melyik helyen hol lehet jó italt kapni, beszél folyékonyan angolul és könnyebben elutazik Amerikába, mint én Budapestre, ez az ember így beszél a visszavándorlásról, mert magyarul tudja, hogy az ötszöri utnak élete, egészsége és szeme-világa kockázatásának az eredménye 170 K volt; és még hozzáteszi a maga parasztszével, hogy

»tessek elhinni, ha minálunk is így volna, mint ott, hogy a falusi nép télire behúzódhat-nék a gyárba, hogy téli keresete volna, azok mellett a napszámok mellett, a mik ma vannak falun, a kutya sem kívánczoknék Amerikába, mert igaz az, hogy megfizetnek, de meg is kell ám azt szolgálni.«

Mikor aztán azt kérdeztem tőle, vajjon szándékozik-e még kimenni? azt felelte: »Hála Isten, csak hogy idehaza vagyok, három fiam van, dologra való, megélek velök idehaza is!« — S hogy egy ilyen ember, a kinek a szerencse mégis annyira, a mennyire kedvezett, — mert értelmes, hasznáható, jó munkás volt idehaza is, — így beszélve, hány embert tart vissza a vakon Amerikába való rohanástól, nem kell illuszióralom; bizonyára többet, mint bármely érszakos intézkedés.

De hogy hányat tarthatnak vissza azok a szerencsétlenek, a kik nem találtak meg azokat az aranyhegyeket, a miket remény-lettek és épen a consulatus utján lettek hazaszállítva, erre is tudok nagyon ekladás példát.

1899-ben körülbelül Győrtörvényházáról és Fehértórról kiment néhány család Argentiniába. Eladták itthon mindenüket, mert ingyen ígérték nekik 50 hold földet és ehhez mindenféle élő és holt instruktóval ellátott majort; le is volt a körözvényen igen szépen pingálva a zöld salugáteres lakóház, folyóndárral be-futtatva. Mikor elutaztak a vasutnál voltam; megajánltam őket; néhány év leforgása alatt meghallottam, hogy megjöttek de egy-szersmind hazajövetelük körülményeiről is értesültem; hogy úgy szöktek el a farmról, és fegyveres emberek üldözték őket, míg a legközelebbi consulatushoz értek, a hol ottal-mat találtak és hazaletek szállítva; meg-érkeztek kiéhezve, lerongyolódva, betevő falat nélkül, mert a kávéültetvényen, a hol néger-ekül voltak együtt, igazi rabszolgámódra bántak velök, nem kerestek annyit, a mit meg-ettek, a gazdájuknál mindig előlegeben voltak, a testök mindenféle léregekül kisebesedett; elmondták társaiknak idehaza, de elmondták nekem is, hogy ezer veszélyek között éltek, mindentelre ragadozó vadak és mérges kigyók között. Ezen időnkénti elbeszélésüknek aztán az lett az eredménye, hogy egész a legújabb időkig innen senki sem kívánczoknék Amerikába, csak most, a midőn az ügynökségek keze már idáig elért és gróf Tisza István meg-kötötte a Cunard-Linevel ismeretes egyezsé-

get, ment ki egy család, meg mint most új-jabban hallani, a napokban néhány én én. Ez volna tehát nekem is a véleményem, szer-vezzen a kormány Amerikában visszatelepítő ügynökségeket, a kik körözvények és szemé-lyes megjelenésükkel is az illető magyar kolóniákon az emberekkel megértetnék, hogy a ki haza kívánczok és kötelezi magát, hogy 5 éven belül nem gondol a kivándorlásra, az nagyon mérsékelt díj mellett haza lesz szállítva. A kik az ilyen kézszerházasszállást igénybe vennék, aztán nyilvántartandók volnának és ismételt kivándorlás esetén az utlevél fölök megvonandó volna.

Ha más egyebet nem is érnek el, annyit minden esetre, hogy néhány ezer munkásunk-kal több lenne és a megjöttek a kivándorlás kedvet lohasztának; különösen ajánlatosnak tartanám ezen kedvezményes szállítás alkal-mazzását tavasztól őszig,

Mihály Gyula.

Da Capo amerikai tanulmányut!

Nyájás olvasóim, ne tessék megjedni, nem tart ad vitam aeternam. Ha Rubinek Gyula ur magam fajtájú privát halandó volna, abban az esetben nem relectálnék a »Közletelek 50-ik számában megjelentetett, réam vonatkozó so-ra-ra, ebben a parázs munkaidőben. Am Rubinek ur az ÖMGÉ-nek, az ország vitális gazdasági intézményének igazgatója, kinek a nyilvánosság előtt kifejtett szavát a Kárpá-tóktól az Adriáig mérlegelik, így tartozom nyilatkozattal, nehogy annak tegyem ki ma-gam, hogy hamis világításban exponáltassam.

Köszönettel tartozom Rubinek urnak ki-jelentéséért, hogy az english knowledge — meg az »agriculturista« illető apostrofálása nem réam vonatkozik. Tisztelem, becslőm ezért s már most se sérve nem érzem magam, se haragosa nem vagyok. Sérteni őt a mult számban épen úgy nem volt szándékomban, mint most, midőn »Utazás egy am. tanulmány-ut körül« című nyilatkozatát nyugodtan, tárgyilagosan bonczák alá veszem. Az igazgató ur az tanácsolási nekem: induljak saját költ-ségemben Amerikába. Hát én ezt a legnagyobb valószínűség szerint meg is teszem, mert az a meggyőződésem, hogy a jelenlegi hazai gazdasági viszonyok között a középbirtokos-nak okvetlenül pusztulnia kell. Alkalomadtán megírom, miért. Talán kivívom magamnak az a »szakszerűség« pálmáját? De indulok

eszembe az a londoni Fitzroy square-i bor-bély legény, kinek, miután megborított, egy shillinges pénzdarabot nyújtottam. Fel-válta azt s borotválkozás díja gyanánt 2 penny-t magánál tartott.

Megkínálom egy penny boravallóval s az önzetes angolszász munkás az ajtó üvegére mutatva, melyre rá van pingálva: Schaewing 2 d. — tisztelettel, de határozottsággal utasítja vissza — a boravallót!

Híába erőlködik Herkules a Graben fölői Burgbejáró előtt s rakásra bunkózza le a hydrát, meg a meduzát, aztán híába gyö-möszöli le Erimanthé bősztul vadkánt, zudis-ton inkább egyet a boravallót leső hétéjú sarkány koponyájára, nem névzen azt, cse-led-e vagy választékos medális méltóságos-e az illető? A felülről jövő példa a nép körében divatossá lesz s mi, a magyarok fogunk vele dieskedni, hogy trikoloron a fölgömb

1/5-e fölött lobog dominálólóg. De térjünk vissza a parlamenti épületbe, hol rákövetkező napon folytak a congressusi tanácskozások.

A tárgslóg terebenn vagyunk, hová azok vetődnek, kik leveleket óhajtának inni, társalogni akarnak, vagy a congressusi hivatal-nokokat, vagy 10 utat meg 3-4 hólyget al-kalmaztak permanensül, interviuvolni. Szín-házi jegy, vagy más látványosság dolgában megpumpolni szoktak. Egy francia ur oda-megy a vasuti jegyek illetékoséhez s igen szaporán beszél el anyanyelvén, hogy haza szándékozik menni, állítsanak ki neki a határig szóló igazolványt. Az alkalmazott német legény. Az avoir s être igék pengetéséhez an yit ér, mint egy stigmat s mélységes tudatlansá-gában azt sejtí, hogy hivatalnok társai, kik odaát a tuloldalon lopják a napot köröm-rágás közben, tréfából küldtek hozzá a fran-ciázi vasuti jegyért, mikor jól tudják, hogy

a vasuti jegyeket a vasutigazgatóság még nem boesátotta a congressusi iroda rendelkezé-sére. Csak szabadozik németül, hogy nincs neki vasuti jegye. S csak nem rázhatja ki innen; s tisztelőten epithettel emlékszik meg kollégája öregapjáról, ki nyakára küldte a turbulens franciázt.

A francia nem azért nem ért németül, mert a sedani kapitulatio szűzénge ellen-szenvessé tette előtte a német idioma, hanem azért, mert fiatalaságában hűzagos neveltesben részesült, de látja a dühbe bouult arcz-kifejezést s a móka gesztulatiót. Séríti az a tudat, hogy az idegen forgalom e grandiózus emporiumába hogy tudtak bepólyálni oly mamlaszt, ki az »intelligencia nyelvén« nem ért s most már magából kikelve kiáltja: »Mais vous imbecile, c'est ca qu'il me faut!« S botjával dühösen vág a hivatalnok háta mögötti léczára, melyen százával hevernek

Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

fiain kedvéért is, mert mesés örömmel kecséget a perspectiva, hogy vagy 15.000 forintot etessék meg velők fejenként, míg diplomájukhoz érnek és csak akkor ébredjenek annak tudatára, hogy dupla zérusok — protectio hiján!! Am az OMGE igazgatójának ennek dacára se szabad a kritizáló, uram bocsá! a szólómindó tagokat Amerikába meneszteni, vagy duellmra fogni — aztán kötött marsutával expediálni — a pokolba, mert meg kell gondolnia, hogy az OMGE a magyar gazdák kedvéért van a világon s nem megfordulva. Már most, ha a tagok sátorlái szednek össze s elballagnak, a Közteleken az inséges egyiptomi 7 lovány esztendő áll be s akkor az Igazgató ur búsulhat, mint *Marius Carthago* romjain, avagy mélfáhat, mint *Mike* Kelemen tette a tengerpartján.

Ennek pedig fele sem tréfa ám!
Aztán rám fogja, hogy a nyilvánossághoz appellálva panaszkodom sérelemlről — mert nem lettem kiküldve s így igazolom be fanyag guszts iránti hajlamomat.

Hát széles ezen a világon ezt abból a cikkből épen úgy nem olvashatja ki senki sem, minthogy immunis vagyok ama ráfogással szemben, hogy púpos vagyok. A jun. 30-iki gyűlésen kimondott angol nyelvsé apostrofálás sértett, mert azt hittem, rém is vonatkozik. És séthetett méltán, mert hisz oly színben tüntem volna elő egy tiszteletrémtho gyűlésen megjelent emberek előtt, mintha markomat nyújtottam volna pénzért oly munka végzése fejében, melyre képtelen vagyok.

A ki pedig ezt teszi — az nem ember!
Evvól, azt hiszem, elcget okadatoltam felháborodásomat, meg felszólalásom jogosultságát.

Mesélni kezdett cikkemben senki, se mikrosccoppal, se onnét romokra való utelést nem láthat. Hisz az OMGE intézménye sokkal fiatalabb, semhogy abban romok létezhetnének, miután meg csak annyi épülete sem volt s mincs is, melynek fedele alá húzódhatnék sanjarsó vagy tatárjárás idején az igen megviselt magyar gazda. Így ki van zárva, hogy az előzők tiszteletrémtho emlékét sérthetnem. De ráutaltam arra, hogy a jelenlegi intéző sáfárnak tengernyi-tenger dolga van. Tenni, tenni s sokat kell tenni, hogy ez intézmény a nyugati államok niveaujára érjen. Att random ide írtatok néhány tenni

valót, melyek, hogy eddig senkinek eszébe nem jutottak — kész absurdum! Ott van a kóbor czigányok ügye, melyet az angol gazdasági egyesület a kordelyok numerózásával a lehetőség határáig tisztázott. Ott van az antrax, sertésvész s baromfikolera, dögtörök és borhalmistás dolga, melyet a párisi egyesület juttat fölőre.

Miert nem foglal állást az OMGE a magyar bor piacának kérdésével s miert engedi meg, hogy a new-yorki piac kecségtelősével a kontinentális helyes irányról eltántorítottassunk? Az 1894-ik évi kárt tevő rovarok irását elrendelő törvényünk satnya, mert közgazdasági hatóságunk rá sem hederít, nem hogy annak szigorúan érvényt igyekeznék teremteni. Hason oda, hogy a *gabona császársága* kötelezővő tettecsk, tekintve, hogy a termés $\frac{1}{4}$ részét az iszög teszi tönkre. S miert nem fordítatja le magyarra az oly műveket, melyek a prosperáló farmerek bibliája: minők például a »*Spraying crops*» s az csodálatos egyszerűséggel megírt népies, de oktató »*Packing and Selling fruit and vegetables*» című aranyos kis munkák, meg a »*La distillation agricole*», »*L'écrevisse*», »*La taille des arbres fruitiers*», »*L'art de conserver les fruits*», »*Moteurs agricoles*» s a jó Isten tudja, mi sok más jó dolgokat, melyek hivatta volnának kipurgálni a magyar gazdából a sok sporific-ot, mely holmi »*Vezertónale*», »*Kinészhász*», »*Utmutató*», »*Kézi könyv*», »*Könyvtár*», meg »*Komáromi kalendárium*» révén került bele s arra jök, h gy azoktól egy lábón állva aludjék, mint a gunár — mielőtt a magyarkát avval ugratnák, hódítsa meg a londoni piacot gyümölcsével, conservével, zöldségével. Hisz maholnap befellegzett a magyar gyümölcstermelésnek, mert avval végez a Fusicladium et Co., meg a csuszó-mászók serege s nem csak hogy nem küldhet az idegenbe — de neki sem vások meg a foga a gyümölcsevésben. Aztán, ha volna mit küldeni; hála a szakszerű pakkolás-nak, linom pekmez érkeze Londonba, — mondhatom. Előállhatnék én még vagy 100 tenni-ával, a mi bizony az OMGE. hatáskörébe tartoznék, de hát sztrajköl az asszonyép — a 80 krajczár napszámot keyesli, — így magam halagok zöldségtányaimat a toladó vadarsajktól megszabadítani. Befejezem! A bon entendeur, salut! *Igali Szvetozár.*

Gazdasági levél.

Lengyel, 1907. június 29.

Most az egyszer nem a termésreménységek-ről referálok, hanem elmondom sczrény véleményemet a högyézi s arhadijazásról. Tudvaleg Tolnamegye évente járási díjazásokat rendez és ezek után jön az egész törvényhatóságra kiterjedő högyézi nagy díjazás, mely ez évben június 23-án lett megtartva alapos forrásában.

A díjazás kezdete 8 órára volt kitűzve, de mint mar nálunk szokás, a pontosság nem tartozik érnvények közé s midőn ez ittoni uradalom kasznárjának pont 8 órakor oda érttem, csak a gazdasági egyesület érdemud elnöke s a kerületi m. k. állattenyésztési felügyelő voltak a helyszínen, a többi bíráló ur s a rendező-bizottság tagjai csak 9 óra felé szállingóztak, ugy, hogy bizony már elmúlt ez az óra is, mikor megkezdhetttük szemlélnket s a bíralt végzte circa 12 órakor vala; erre jött még a dikjostás, melynek befejeztek $\frac{1}{2}$ -et töltöt az óra már.

Hát kérem szeretettel, ez állat- és emberkinzás, tessék 7 órára kitűzni a díjazás kezdetét, akkor talán 8-ra megkezdhetjük munkánkat és 11-re vége lesz a dolognak, nem kell ott sűtkerezni a kánikulán nap tikasztó hévben, s a szegény tehének és iszók is mehetnek tető alá, hűvösre, hol a sok bogárcsípéstől is némileg véde lennének; vagy mondassék ki, miszerint a kezdet 8 óra, zónaidó szerint, a ki addig nem jön, magára vessen, mert a jelenlevők megkezdik mikródsűkést határozának, ha mindjárt csak ketten vannak is.

A mi a felvezetett anyagot illeti, az igazán szép és kifogástalan volt, ugy, hogy 27 ténen és 25 szűdől voltaképen kevés is volt, mert sokkal több érdemelt volna meg a díjazást; hisz tudjuk, hogy szarvasmarhatenyésztésben győzelmet vezet, mert a Bonyhád vidéki tájfejtje ma már nem csak Magyarországon hírnevet, de külföldön is nével bír. Hanem, a ki látta a mult évi högyézi díjazást, az kénytelen elismerni, hogy az idén számar nézve jóval kevesebb volt a kiállított anyag, mint tavaly s az úszkőnl határozottan némi visszaesés is konstáltható e minőségre nézve. Ezen tények elvitathatának s magyarázatuk igen egyszerű: ugyanis a mi érett úsz s mindig mindent megfontolva cselkvő népünk már több évi díjazásnak tapasztalatait leszúrte és

a kitöltést váró vasuti »Legitimációs« kártyák.

Higgadt emberek léptek közebe, hogy a készülő birkozásnak eleje vétessek.

A legutóbbi párisi kiállítás alkalmával látam a magyar kormány egy hátramaradottját, ki szánalmasan makogott. A francia udvariasság dolgában nem akarván hátramaradni, válaszolgotott neki, miután azt a megjegyzést csaltá ki, a mi örökösen humoros Rákosi Jenőnkől, ki azt mondta nekem:

»Nézze csak, ezek most úgy tesznek, mintha értenék egymást... A bécsi eszt arról tesz tanúságot, hogy örökké divatos marad az incompetens emberek hivatalba való alkalmazása, a mi egyfelől azért természetes, mert csábit a sinecura, másrészt meg nem szegyen

mai napság pénzét salaj pa salaj (selejt) munkáért zsebre valój. Ej, ha az az előbb enlegetett Burg előtti *Herules* megelevenedne, seprőt venne kezébe, micsoda Augias király istállójára bukkanna nálunk!

Másnap a bécsiek Svábhgyére, a Kahlenberge randultunk. — A Schottenringen levő Tözsde épülete elől 10 perczenként indul a 36-os számú villamos vonat Nuszdorf felé, mely a Kahlenberge kirándulókat közvetlenül a fogaskerekű állomása előtt telepíti le. A fogaskerekű vagy 30 percznyi zakatolás után visz fel meglehetősen satnya vegetatios szőlő ültetvény között a dombtetőre, melynek nyugati lejtőjén épített vendéglőben rezes banda, tirolí jödi meg orgonaszó mellett fogyasztják a bécsi kirándulók árpaevüket.

A Bécs felé elterülő völgyben örökös a delutáni kőd, tehát kiki kedve szerint képzelteti el, hogy a nizzai *Promenade des Anglais* locznál ül s clmerengve a távolban elterülő Meditteranean. Mindchhez azonban gazdag fantázia kell s ha ezt feltételezve a bécsieknek avval kedveskedünk, a bókot csak oly savanyu ábrázattal fogadják, mint mikor valaki ráfogja a műsziekre, hogy a tatárka tábla átúsása közben többen befelutak abba.

Május 25-én délelött 11 órakor megnyílt záróülésen *Portele* tanácsos meleghangu bucszatója után határozatba ment, hogy a IX-ik mezőgazdasági congressus — feltéve, hogy a porosz kormányának az ellen kifogása nem lesz — Berlinben fog megtartatni.

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

ELSŐ MAGYAR RÉSZE NY TÁRSULAT

Legtökéletesebb rendszerű GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, úgyszintén MAGÁNJÁRÓK (úti mozdonyok) cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy őlet fogó kével.)

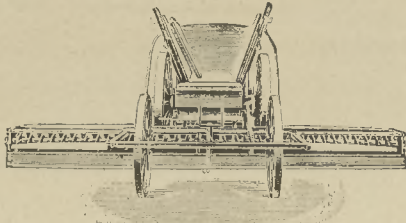
UJ! UJ!

Kizárólagos gyártása a Welger-féle szabadalmazott teljesen önműködően működő szalmaprés-elevatoroknak.

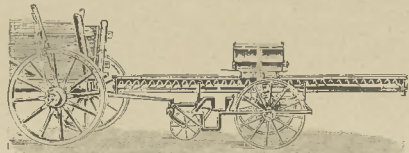

ezekből azon következtetést vonta, hogy kifogásolható állású, nem megfelelő terméű, alacsony növéű, foltos orru, fekete szarvu vagy patája, kardlábú, bikafejú vagy fekete szőri állapot hiába is hoz ide, az díjat nem nyer, azért csakis olyat hoz, mely esetleg díjat kaphat; innét a kisebb felhajtás.

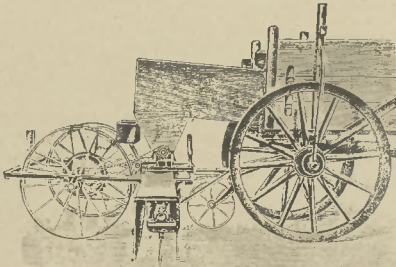
Ergo a számszerintü kevesebblett éppen nem aggaszt, noha tényleg konstatalható, a depeccatió, mert annyi állatot kivitték már megyéinkből, hogy a szaporulat, tekintve, miszerint borjú is csak lesz levágva, bizony, sehoggy sem fejezi az e módon származott hiányt. A sok amerikai kivándorló is eladta tehenét, hogy utiköltséget szerezzen s most minden falu, minden város marhaállománya kisebb, mint volt tavaly vagy azelőtt. Ezt nem csak én mondom, mert tudom és látom, de állítja valamennyi jelenvolt birtokos és gazdatiszt is: ha megint megis támadnak, úgy mint 2 év előtt, mikor a marhalétszám apadásáról írtam cikkekkel az »Állattenyésztési és tejgazdasági lapokban«, azért én, mint akkor, úgy most is kimondom az igazságot, ha mindjárt be is török a fejem.

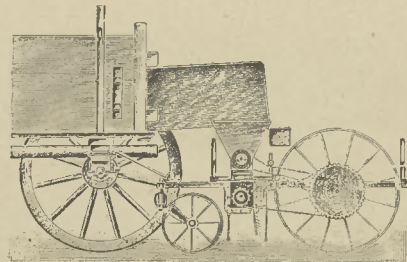
88-ik ábra. A Roszberg-féle mész- és műtrágyaszóró szerkezet hátról nézve.

89-ik ábra: A Roszberg-féle mész- és műtrágyaszóró szerkezet szállítás közben oldalról nézve.

90-ik ábra. A Roszberg-féle mész- és műtrágyaszóró szerkezet oldalnézete működésre beállítva. ↓

91-ik ábra. A működő gép oldalnézetének átmetszete.

A másik dolog, hogy a szarvasmarhák minőségi állapota is némi csekély visszaesést mutat, kivált az úszók sorában, ezt talán részben a mult s ez előtti évek rossz takarmánytermésének is lehet betudni, de főként annak, hogy megyéinkből nem csak hazánk más vidékére, kivált Temes, Torontál, stb. megyékbe vittek s visznek még mindig ki óriási mennyiségű tenyésztőanyagot s mindig a legjavát válogatják, úgy a tehének mint az előhasi úszóknak, de még Németországba is nem egy szállítmány expedáltak! Illogyszórol s Cseh- és Morvaország, valamint (ha bár kisebb mértékben) Ausztria egyéb tartományai is csak a legszépét, az igazán elite mar át keresik s megveszik bármily áron. Volt már

rá eset, hogy 1600 koronát fizettek egy tehénért, de mostani díjazás első nyertese még ily árért sem hajlandó tehenétől megválni.

Hogy az ideai takarmánytermés kielégítette a gazdákat, annak tanúbizonyságául szolgál az a kitűnő kondíció, melyben kivétel nélkül valamennyi kiállított állat volt, tehát van mit enni a lábasjóságoknak, úgyannnyira, hogy némelyik igazán hizott állapotban volt. Ez nyujt reményt arra, hogy (nagy kivétel dacára is) ha 1908-ban még nem is, de 1909-re elérjük ismét ezen nivót a minőségben is, melyre 1906-ban oly büszke volt Tolna megye. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Igaz, hogy a marhaárak kissé visszamentek, de az igazi jó tenyésztőanyag ára nem; ezt láttuk a díjazás utáni eladásoknál, p. o. egy lengyeli gazda 3-ik dijjal kitüntetett tehenét eladta egy másik kisgazdának 900 koronáért; hát nem lehet mondani, hogy olesó az állat.

Féhr Zoltán.

tereli a mészport vagy a műtrágyát. A nyílások nagysága tetszés szerint szabályozható. Megfelelő szerkezet köti össze a gépet a szekérral, a melynek hátulso kerekének belso agyára alkalmazott amerikai lánczok közvetítik az erőátvitelt. A szekérről garat nyulik a gépszerkezet fölé, rajta rostával a kövek összetapadt trágyák felfogására és a szekérről hárítja a munkás is a mészport vagy a műtrágyát e garatba.

Strecker tanár a szalgópkisérleti állomáson megvizsgálván e gépet, ezt írja róla:

A gép szerkezete egyszerű és praktikus, a mit a gazdasági gépeknel szivesen látunk. A kiszolgálás nem kíván sok figyelmet, csakis arra kell ügyelni, hogy a nyílások el ne duguljanak. Az elszórás egyenletes, minthogy a szerkezet a föld fölött alacsonyan működik, a szél szét nem hordja a mészport vagy a műtrágyát. Előnye, hogy könnyű a tisztántartása. Kezelése pedig egyszerű. Egyik szekérről a másikra könnyen rátehető és mert 4 méter szélességben dolgozik, munkaképessége jelentékeny. A gép hátulso kerekai, a szekerek hátsó kerekének nyomába állítható. A német birodalmi gaz-

A Roszberg-féle mész- és műtrágyaszóró-gép.

Véleményünk szerint addig a műtrágyaszórás géppel nem lesz kedvünk szerint megoldva, a míg arra rá nem jönnek, hogy bármely szekérré rá lehessen ragasztani egy szórókészüléket. A ki műtrágya szórással már vesződött, az rögtön fel fogja, hogy a kellemetlen trágyaelszórási művelet ily módon mennyire egyszerűsítettének.

Ilyen irányban igyekezett e kérdést megoldani a Roszberg-féle német birodalom 184,243 számú szabadalma. Tekintsünk csak ábránkra. A gépszerkezet egy csigaszervezetű tengely, a mely a láda alján levő nyílások felé

dasági Egyesület kimondotta e gépre, hogy »új és figyelemre méltó«.

A gép még nincs forgalomban, a mint bele kerül, nem fogjuk elmulasztani, hogy a figyelmet reatereljük.

Agricultur-foszfát.

Tapasztalat már rég óta megtanított bennünket arra, hogy állandó és lehetőleg nagy termést csak abban az esetben lehet elérni, ha talajunkat jól míveljük és trágyazzuk. Mióta a gazdasági kémia a foszforsavnak nagy jelentőségét a természet; háztartásában veünk megismertette; mióta a talajban csekély mértékben való jelenlétét, egyenletlen

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGNÖKSÉGE, BUDAPEST

azonban a következő évben jobb tőbe kerülnek, pótolni fogják a mit elmulasztottak és utólik az előbbieket.

Úgyelni kell továbbá, hogy a pontyot legelő napot kapjon. Ezért a nádat és sást, mely a tő kisebb-nagyobb részét beárnyékolja, el kell távolítani. Az árnyékok elől pontyok keveset esznek, ezért lassan fejlődnek; másrésről pedig a tónak beárnyékolta — tehát hűvösebb részében a haltpálját sem gyarapodik, sőt ellenkezőleg megfogyatkozik.

Ha a pontyot természetes haltpáljával takarékoskodni akarunk, nem elegendő a vizet ősszel egész lecsapolni, mert ebben a vízben több táplálék gyűl össze a nyár folyamán, mint a mennyi a tavaszszal bebecsajlott viz magával hoz. Ezért jobb, ha a tavat vízzel ellátó zsílipet ősz elején lezárjuk és a tő vizét magától elapadni hagyjuk, mert ezzel a haltpáljátok visszatartjuk a tóban. Önként érhető, hogy az eljárás csak azoknál a tavaknál fog ezelő vezetni, melyeknek vizáteresztő talajuk van.

Megelőző viszonyok esetén a pontyot tavakat télen át felszántjuk. Ezzel is szaporíthatjuk a tő talajának haltpáljájukat szolgáló apró növényvilágát és a rovarok és alezák számát. Nagy mértékben gazdagíthatjuk a tő talaját haltpáljával, ha nyáron át installőrgyárat és gancjelvet juttatunk bele, mert ezzel nagy mértékben elősegítjük a különféle uszó párány állatok elszaporodását, melyek bőségesen táplálják a különféle esikákat és rovaralezákat, a pontyok legkedvesebb előledét.

Nagy körültekintést és ügyeletet kíván a halak mesterséges etetése, nehogy többé kerüljön, mint a mennyi súlygyarapodást elérünk és nehogy megrognasson a tő vizet a mesterséges táplálék. Cszelzerü táplálással 4-szer 5-ször több halhúst termelhetünk, mint ha csak a természetes táplálékra utaljuk a halakat. De az is megtörténhetik, hogy egy kilogramm pontyhus gyarapítására ugyanazon takarmánnyal, egyik esetben 2 kg., másik esetben pedig 15 kg. szükséges, a szerint, a mint helyes módon avagy helytelenül történik a mesterséges táplálék.

A legtöbb tóban augusztus közepe táján a leggazdagabb a víz a halak értékes, természetes táplálékát alkotó kezdetleges állati — Plankton — szervezetekben. Ettől az időtől kezdve a mesterséges etetést abbahagyni lehet, takarékosági szempontból és, hogy a természetes táplálék felhasználására — elfogyasztására kényszerítsük pontyainkat. Hűvös időjárás alkalmával kevesebb takarmányt adunk a pontyoknak, meleg időben többet, mert ekkor élelkebben mozognak és több táplálékot kívánnak, ha azt akarjuk, hogy szépen gyarapodjanak. Érdekes tudni, hogy a bedobott mesterséges táplálékot leginkább az idősebb pontyok fogyasztják; a fiatalok inkább a tőpart állatvilágát vadász-

szák. A hol tehát különböző évjáratu halak tartatnak egy tóban, mindenik megtalálja a maga táplálékát, feltéve, hogy a tő elegendő nagy és a mesterséges táplálás ezelő. Az ikrából kibujt koltók és jól felnevelhetők a leirt esetben, ha a tőből a rablőhalakat kiirtjuk és távolítjuk. A koltést azonban mégis legjobban külön tóban felnevelni, melyet előbb messzről követünk vagy pedig egy évig kaszálónak használtunk.

K. Sz.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Erőtakarmány zöldtakarmány mellett.

Vegyesen luczernát etetek csalamadéval. Van-e értelme annak, hogy még erőtakarmányt ezenfelül is adjak teheneimnek?

P. Gy.

Kérdés. Szalma és zöldtakarmányok tárgyalásulja.

Átveszek egy birtokot bérletre és szalma, valamint takarmányzalkákat kell becserélnem átvennem. A kérdésem az, hogy a köbméter sulyra nézve milyen egységeitek a holysok?

Gy. B.

Kérdés. A legelőn keletkező trágyafolyók elűntetése.

Logelőimen a legelő jóságú urülekének nyomán bujafoltok keletkeznek, de a melyeket a jóság semmi szán alatt sem legel. Miként lehet ezen bujafoltokat elűntetni, illetőleg a legelésre ismét alkalmatossá tenni?

V. K.

Kérdés. Mennyi ideig álljanak szárazon a tehének?

Hány hétig álljanak szárazon a tehének; hogy részint a borjú jól kifejlődhesseik, részint a legtöbb tejet szolgáltatassák? Gyűlösmot rendre akarom szoktatni, mert ész nélkül feji a teheneket majdnem leborjazásig.

Gy. H.

Felelet. Földöltés serradella elé.

A német birodalomban a gazdák serradella elé szinte oltanak olyképen, hogy Höchst's Farberken (Meister, Louis u. Co. in Höchst an der Main) mesterséges bakterium kulturákat vesznek (nitrogént), azt a vető maggal keverik és úgy vetik el.

C.

Felelet. A gyűrűspille hernyójának irtása című kérdésre.

A gyűrűs pille (Bombyx v. Gastropacha neustria L.) irtása hernyózó ollózással bizony fáradságos munka s emellett rendkívül éles szem is szükséges ahhoz, hogy a gallyacsákak hegyére gyűrűalakban lerakott peteösmókát észrevehessük, — főleg magok fánál. Mókha a petéket az ilyen fákön nem is vethetjük észre, bizonyára szembeütő lesz majd tavaszszal a kikelt és társaságban élő hernyók pusztítása a gallyhegyeken. Ilyenkor azonnal fogjuk a hernyózó ollót és óvatosan esipjük le azt a gallyat, amelyiken tartózkodnak s fojtuk azt vízbe. A hernyózó ollókn okvetlenül olyan szerkezetű legyen, hogy a lecsipett gallyat egyuttal szorosan is tartsa, különben szétszóródik az egész társaság. Minthogy még így is a hernyók egy része elszökik, illetőleg fonálon leereszkedik a földre, tanácsos lesz a fák törzsére kátrány- vagy brumátá-nygyűrűt alkalmazni, hogy ilymódon a törzson fellelő hatoló hernyók megfogassanak. A hernyózást meg kell ismételni. A gallyhegyeken tanyázó hernyókat a hernyózó fáklyával is pusztíthatjuk. Szokásuk lévén a hernyóknak az, hogy esténként, nemkülönb hűvösebb, esős időjárásor a faderétek, faelágazásokon meghúzódnak, egy hosszabb rúd végére alkalmazott rongyosomóval zuzuk'össze ilyenkor a vesztelő társaságot, vigyázva arra, hogy közlök többen el ne szökessenek.

E mellett ezelőz vezet a higitott pasiro-

lememulzival való permetezés is. A petroleumemulzió vagy készűl, hogy 10 deka mosószappant felaprítván, azt 1 liter eszöivben felforraltjuk. Ezt az oldatot azután 2 liter petroleummal keverjük össze, mire legjobb a kézi szivattyút alkalmazzuk, olymódon, hogy azzal mindaddig felszívjuk és visszafoecokendeezük a folyadékot, míg egyforma sűrűségű nem lesz. Ezt 10—12-szer annyi eszöivvel felhígítjuk s a peronoszpora-fesekendővel a hernyókra permetezzük. A permetezés egyék kártévköz ellen is hasznos lesz, milyenek a levetőttek, a különféle pókhálós a levedesdró pillék. — Megjegyzem még, hogy a hernyók, nak nagyon sok az ellenségek egy a madár-mit a rovarvilágban. Kadoeca Gyula.

Felelet. Paradicsom permetezése részgöczszel című kérdésre.

En a paradicsomot virágzás előtt szoktam 1% rözgálcet oldattal megpermetezni. Ez elégséges. Erős nyarakon az eljárás fenyésen beválk, mert a ragya az ily paradicsomot nem bírja megtámadni.

C.

Felelet. Tapasztalatok a meszelőgépekkel című kérdésre.

Bár vannak külön meszelőgépek is, amilyen a »Fix« fertőtlenítő- és meszelőgé (ára a felszerelésekkel együtt 150—170 korona), igen ügyesen alkalmazható ilyenül a közönséges peronoszpora-fesekendő is, csak a szükséges felszerelésekkel lássuk ol, főleg egy hosszú vezetékösöre van szükségünk, hogy így a magas fásrészeket is bepermetezhessük. A permetező meszelés könnyen keresztülvihető s elég gyorsan haladó munka. Egy ügyes ember egy óra alatt körülbelül 180 négyzetméter nagyságu területet könnyen bepermetezhet. Egészségügyi szempontból pedig határozottan felelte ol a meszelésnek meszelővel, amennyiben a permeteg minden házagba s hasadéka behatolhat, tehát az ott tanyázó parazitákra, bakteriumokra óló hatású érvényesíthető. A külföldön az ilyen meszelés általános használatnak örvend. A Magyar Mezőgazdák szövetekezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.) teljes felszereléssel (szóló s gyűlömésa permetezőesre és meszelésre) 52 korona árban kaphat kérdéstevő jó minőségű permetezőt. Használati utasítás mellékeltek.

Kadoeca Gyula.

Veszebakönnál, a hügyhólyag bántalmainál és köszvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu

Salvator-forrás

kittűn sikerrel használtatik. Előrrás kiváló tulajdonságait:

Hügyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tisztá.

Állandó összetételű.

Első rangu gyögvíz

és

dietaetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik öls életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi verbőségekben, máj és veszelgalomban vagy hügyavas lerakódásokban, veschomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szkevélemények, gyögyeredményekről szóló bizonylatok s egyévi forrásleírások ingyen, bérmenten állnak rendelkezésre.

Szinye-Lipözi Salvatorforrás Vállalat Budapest, V. Radoifrakpart 8.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti gyapju-aukciókra,

melyek idei első sorozata f. é. július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felkiltódt és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezelvénnyben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket előtagd és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

Heller M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A Bór- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

kittűn sikerrel használtatik veszebakönnél, a hügyhólyag bántalmainál és köszvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ávarvisekerek-dekben vagy a Szinye-Lipözi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Radoifrakpart 8.

HIREK.

Széchenyi Imre szobrának leleplezése.

A Balaton partjának egyik legkiebese helyén, Balatonföldváron, kegyeletes ünnep volt. A nemrégiben elhunyt Széchenyi Imre grófnak mellszobrát leplezték le nagy és előkelő közönség jelenlétében, amelynek sorában ott volt a földművelésügyi miniszter is, aki a kormány kegyeletének adott kifejezést ama férfi emléke iránt, akinek a magyar mezőgazdaság irányításában igen tevékeny része volt s akinek a magyar gazdaságközönség sok hasznos intézmény megalkotásait s felvirágoztatásait köszönheti.

Munkás életének minden percét a közügynek szentelte. A mezőgazdasági téren, az iparnak mezején és a társadalomban egyformán munkálkodott. A magyar föld iránti rajongó szeretet sugárzott ki tevékeny működésének minden közházu eredményeiből. A Dunán túl elnéptelenedésének megszüntetésére indította meg azt az akciórt, amelyet *Egyke* nevezés alatt ismert meg s üdvözölt örömmel az egész ország. A magyar kiszáradt érékében fáradozott, mert az volt a hite, hogy a fajmagyar parasztsztyá lesz hivatva a bekövetkező ostromozalom tulkapásait ellensúlyozni.

A szoborleleplezés ünnepsége f. hó 29-én dében folyt le impozáns részvétel mellett.

Erre az időre azon a téren, ahol a mellszobor emelkedik, díszes és előkelő közönség gyűlt össze: Széchenyi Imre özvegye és gyermekei, a földművelésügyi miniszter, a Széchenyi, Mailáth, Zichy és Somsich grófi család tagjai, Pallavicini György, Gáti Gaszton, Bernáth István, Sümeji Vilmos, Nagy Emil, Musza Gyula, Ernődy József orsz. képviselők, az O. M. G. E., Magyar Mezőgazdák Szövetsége, Országos Ipargyegetület, Somogy vármegye küldöttsége Kapotsfy Jenő főispán vezetésével, ezenkívül az elhunyt gróf tisztelői közül igen sokan.

Az ünnepség a *Szózat*tal kezdődött, amelyet özigányzenekar kísérete mellett az egész ünnepi közönség énekelte. Az ünnepi beszédet Rákosi Jenő tartotta, amelynek elhangzása után lehullott a szoborról a lepel. Ekkor előlépett a földművelési miniszter és letette ko-

szoruját a szobor talapatzárta, a következő szavak kíséretében:

— A földművelési kormány nevében teszem le e koszorút legelkessebb munkatársam szobrára. Dícsőség nevének, áldás emlékének!

Somogy vármegye koszoruját a vármegye alispánja, a Magyar Gazdaszövetség koszoruját Bernáth István, az Athletikai Klub koszoruját Musza Gyula, az Országos Kaszinó koszoruját Lisznyai Tihamér, a Balaton Klub koszoruját Heinrich Ferenc tette le a szobor talapatzárta.

Ezután megható jelenet játszódott le a szobor körül. Apró, fehér ruhás leányok Köröshegy község nevében, amelynek gróf Széchenyi Imre patrónusa volt, könyes szemmel virágokat szórtak a szoborra.

A szoborbiztosítást előlke, *Kvassay* Jenő min. tanácsos, néhány kegyeletes szóval átadta a szobrot a Balatonföldvári fűrűdi részvénytársaságnak, amelynek nevében *Fittler* Dezső átvette a szobrot és ünnepélyes ígéretet tett, hogy a részvénytársaság hálás kegyelettel fogja gondját viselni.

A lelkes ünnep — amelynek ragyogó, napfényes idő kedvezett — a Hymnus éneklésével ért véget. A szobor *Radnay* Béla szobrász alkotása.

Az egész díszes társaság ezután a Kupa vezérhez címzett vendéglőben gyűlt össze, ahol 200 terítékes banket volt. Az asztalon a földművelési miniszter ült, — jobbján és balján Széchenyi Imre gróf fia. — A banketten számos beszédrel áldoztak Széchenyi Imre gróf emlékének.

Időjárás Jásznyagkunszolonkmezgyében.

Két hét óta száraz, forró időjárás köszöntött be e vidéken, a mely ugyan a később kaszált lapályos területeken kaszált szénák és második kaszálású luzernák felszárítására és betakarítására kedvező volt, de a rozsdától betegé vált buzákat teljesen tönkre tette, több kevesebb az árpakkal és zabokkal együtt. A buza kalászok legnagyobb részben őrsek, hő ütöttek, a melyekben szem még látszik, az is már most is szorult, pedig a buzák legelőbbje jövő hét derekán lesz aratható, mi lesz ezekből akkora. Semmi. Csak kevés szalma, mert igen ritka a buza. A mi kevés szorult buza lesz, az felében takarja ez évben az arató, mivel 6 mázsa rész biztosítása nélkül nem lehet aratót kapni. Itten nem volt a június végi zivataros esőkből semmi, azt csak két napi hűyösebb idő jelezte, pedig a kapásokra, később vetett zabos búkkönyökre ez már nélkülözhetetlen lett volna. A föld a sok tavaszi esőktől össze sujkoltatván, a két hétnél már tovább tartó száraz, forró időben a felszínen kiszáradván, két ujnyira megpedezett. Tengeri kezdi hanyli kalászat, ha hamarosan esőt nem kap ebből sem lesz semmi, csak szár.

Jásznyagkunszolonkmezgye 1907. július 4.

Nagy.

A gazdasági helyzet Torontálban. *Lovrin N.* ösz vidéke. A vetések állása nem a legjobb. Buza rozsdás több helyen, helyenként már aratják, a szem fejlett, telt, Rózsi kielégítő, azonban az árpa a szárazságban szenvedett, kukorica jól áll. *És itt* a burgonya korai fajtajátja a főtérmeny, mely utóbbi még Lembergbe, Berlinbe, Prágába és Bécsbe is kerül. Most métermérszajta 8 kor. 40 fill. Az ára azért emelkedik, mert az idej száraz nyár a burgonyának ártott, apró fejletlen gumókat adott, csak a szőlőkben a sorok közt termelt burgonya fejlettebb, sőt nagy példányok csak ilyen helyen találhatók. Keménylő tartalmaz 16—18%. Helyenként a magyar kincs is ütletettk. Muhar széna jól áll, az itteni vidék száraz kímájának való, Kitűnően szokott sikerülni. Rovarkar elég van! A szilva, alma ferges, abból kevés lesz; kajszin baraczkból is. Peronospora eddig nem lépett fel. Szőlőnek a hideg áprilisi időjárás *habrozottan* ártott. Az asztali fajták közül itt leginkább Millenium szőlőt és Chasselas fajtákat termelik. Dinnye van bőven. Paprika jól áll, — de eső kellene. 2 hó óta nem volt valamine való kiadó csapadék. Bab, borsó sinyli a szárazságot. Ugorka ára emelkedik, kis drb-ként 4 fill. Zöldbab is esőt kíván, már sárgulnak az alsó levelek. Eger is

mutatkozik. Tavaly elég volt. A madárvédelem apostolai itt tani hatnának, mert a fészek kieszés napirenden van, fűr, fogoly tojásokat szedik «onamore!» A hernyóirtás is csak lanyhán megy. Szolgabíróság hol vagy?!

Rt.

Személyi hírek. A földművelésügyi miniszter az állami jóságok és telepítési szolgálat tisztii létszámába Pókay Dezső állattenyésztési felügyelőt jóságfelügyelővé, Buja Sándor jószágigazgatósági segéditkárt jószágigazgatósági titkárrá, Embor Manó jószágigazgatósági fogalmazót jószágigazgatósági segéditkára nevezte ki.

Elhalálozás. *Melichár* Ferenc gépgyáros, a genialis feltaláló, munkás életének 67 évében június hó 28-án elhunyt Brandeisben. Melichár nevéhez számos — a mezőgazdasági géptechnikában korsokat alkotó — találmány fűződik; mint a modern vetőgép megteremtőnek egyike, azt fáradságtalanul buzgalommal igyekezett a tökéleteségre minél magasabb fokára emelni. A gyártelpet fia ifjabb Melichár Ferenc ut, atyjának már évek óta munkatársra fogja változatlanul tovább vezetni.

Az osztrák gabonahatáridőzlet. Az osztrák földművelési miniszterterumban ánkéto tartótárat, a melyet azért hívtak össze, hogy a érdekelték nézeteket mondják el, vajjon a gabonahatáridőzletet idegen piacon szabad-e osztrák állampolgároknak folytatni és hosszú lejáratu lisztügyelet kötni. Az agrárszopport és a molnárok megbízottai vettek részt a tárgyalásban. Valamennyi megbízott Fuhrich kereskedelmi tanácsos nézetéhez csatlakozott, a ki jelentésében a tisztességtelen versenyt tartotta legfontosabbnak. Szerinte olosbó minőségű liszet gyakran jobb fajtájuy helyett hoznak forgalomba. A hosszulejáratu lisztüzet eltörlesét pártolták és fölsorolták a tenni valókat, hogy a tilalom érvényesüljön. Érdekes, hogy ugyanazon a napon a mezőgazdasági kereskedők egyesületének ilést tartottak, a melynek több szónok hozzájárása után a következő határozatot hozták: Az egyesület a hosszulejáratu lisztszerződés eltörlesét a szabad forgalom korlátozásának tekintli, a gabonahatáridőzletet kötésének tilalma idegen piacon pedig az osztrák gabonakereskedelem nagy megkínosítását okozná. Szerintük nemcsak a gabonakeres-

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság, a szab. osztr.-magy. államvasut-társ. resiczi mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczéalanyag saját hámorainkból.

Előterhethetlen téglvaczél-ekefej, Pánczéalczél-kormányekfej, Magasított aczél-ekefej, Porvédő kerekék, Aczél gerendely, Csak kitémasztott nyeregekkel bíró talligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangu magyar gyártmány felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes találmányegységek terjedelmében ismertelt és egyáltalán a találpalos megmunkálására terjedelmes, szakcséri és minden gazdnak érdekes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2
Sürgönyezim: „AGRARIA” Budapest.

Agraria

Gazdasági gépek

árjegyzékét

Kérje minden gazda az összes Ekék vetőgépek göcszépítők motorka stb-ről

Levélözlim: Agraria Budapest, Váci-ut 2.

Agraria

kedők, hanem az osztrák malomipar és az osztrák mezőgazdaság nagy kárát vállalná, ha a tervezett törvényjavaslatot életbe léptetik.

A mezőgazdasági érdekképviselet. A Csongrádmezei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya is foglalkozott a mezőgazdasági érdekképviselet kérdéseivel s a mezőgazdasági kamarák szervezését szükségesnek mondotta. Úgy javasolja, hogy a megyei megyei gazdasági egyesületeket fejleszték ki törvényes rendelkezéssel mezőgazdasági érdekképviseletté. A mezőgazdasági kamarákat szerves kapcsolattal kell hozni a közigazgatási hatóságokkal olyan módon, hogy a kamara választmánya alkossa a megyei mezőgazdasági bizottságot és akamara titkára legyen a közigazgatási előadó és hivatalból legyen tagja a törvényhatósági, valamint közigazgatási bizottságnak.

A pozsonyi gazdák gyűlése. A Pozsony megyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya legutóbbi látogatott ülést tartott, a melyen tárgyalás alá vette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek a mezőgazdasági érdekképviseletről vonatkozó javaslatát. Az egyesület a javaslatokat megküldi valamennyi választmányi tagnak és külön gyűlést hív egybe a pécsi gazdakongresszusra, a hol a kérdés végleg dűlőre fog kerülni. Hogy a vármegye gazdaközössége minél nagyobb súlyal szólhasson hozzá, nagyobb szabású tanulmányi kirándulást rendez. Elhatározza a választmány, hogy az idén Pozsonyban sörárpa vásárt rendez, a melyre fölhozott kiváltságos áruféleket olcsóvaladják fogják díjazni. A fenyegető takarmányviszegré való tekintettel a választmány újból kéri a kereskedelmi minisztert, hogy az érotakarmányra kedvezményes szállítási díjtételt engedélyezzen. Pozsony megye törvényhatóságának melegen ajánlja, hogy lépjen az OMGE alapító tagjai sorába. Állást foglalt végül a választmány Pozsony város határozata ellen, a melyben a husánges megszűntetésére a szerb határzár feloldását kérte.

A Békés megyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi ülésen tudomásul vették Pfeiffer István titkárnak a megyében rendezendő állatkiaállításokról, tenyészállat-beszerezésekről szóló jelentését. Elhatározták továbbá, hogy a kendertermelés föllendítése érdekében nagyobb akciókat indítsanak. Foglalkoztak továbbá az egyesület a mezőgazdasági érdekképviselet kérdéseivel és elfogadta az Országos Magyar Gazdasági Egyesület javaslatát azzal a módosítással, hogy mezőgazdaság szempontjából fejletlenebb, vagyonosabb megyék területén, lehetőleg külön mezőgazdasági kamarát állítsanak.

Állatdíjazás és gépbemutató. A Gömör-Kisontmezei Gazdasági Egyesület június 30-án Rimaszécsen a rendes évi közgyűlésével kapcsolatosan állatdíjazást, yorkshirei malacárverést és gépbemutatót rendez. Az állatdíjazáson ezer korona díjat osztanak szét a kistenyésztek között. Az egyesület agitációjára a megyében a tejszövetkezetek rohamosan szaporodnak. A tehülladék értékesítése végett a gazdasági egyesület most a yorkshirei hussertés meghonosításán fáradozik s azért a rimaszécseni állatdíjazáson harminc yorkshirei koca malacot fog elárverezni. A díjazás és árverés után az egyesület több arató-, fűkaszó- és különféle talajművelő gépet fog bemutatni.

Az állattenyésztés fejlesztése. A Veszprém megyei Gazdasági Egyesület az idén 287 kisgazda között 302 darab tenyészszűtőt osztott ki kedvezményes árban. A kiosztást a minap fejezték be. Három év alatt 916 tenyészszűtőt osztott ki az egyesület. Az egyesület augusztus 25-én Pápán lótenyésztő jutalomdíjazást, szeptember 15-én Devecserben, szeptember 22-én pedig Várpalotán díjazással egybekötött tenyészszarvasmarha-kiaállítást rendez. A devecseri kiaállítás üszővásárral lesz összekötve.

Baromfikiaállítás Pétervárott. Október hónap 19-ától 23-ig Szt.-Pétervárott a Mihályovszky Manégen-ben orosz baromfitenyésztő-kiaállítás lesz. A kiaállítást a cs. orosz baromfitenyésztő társulat rendez. Az orosz pénzügyminiszter a kiaállításra szánt küldeményekre tárfelenged-

ményt nyújt. Közlebbi fölvilágosítást ad a kiaállítás rendezőse Szt.-Pétervárott. Fontanka 10. sz. a. a császári földművelési muzeumban.

Új tenyész- és termelő-szövetkezet. Elő Budapesti Gazdasági Tenyész- és Termelő Szövetkezet címmel új szövetkezet van alakulóban, a melynek célja a háztartáshoz szükséges élelmi cikkek, valamint egyéb fogyasztási tárgyak termelése, kapcsolatban a fogyasztásra szolgáló termékek beszerzéséhez szükséges állatok tenyészésével. Mind a tenyészést, mind a termelést a szövetségi tagok szükségletének fedezésére fog szolgálni és igyekszik fog a szövetkezet a termelést és tenyészést a magánsepeklüközö körül kivonni. A szövetkezet tagja lehet mindenki, aki legalább egy üzletrezt jegyez amelynnek névértéke ötven korona. Fölvilágosítást Zsálf Frgyes ad (VI., Vörösmarty-utca 8.)

Haltenyész- Részvénytársaság. A Magyar telepítő és parcellázó bank részvénytársaság közreműködésével alapított »Haltenyész Részvénytársasága« alakuló közgyűlést tartott. Az új vállalat, mely 600.000 korona alapitókéül alakult, a haltenyészést minden ágára, különösen mesterséges halastavak létesítésére, a halterkeztési szervezésére és az ezen üzletágak gyakorlásához szükséges tőkét beszerzésére fogja tevékenységét irányítani. Az alakuló közgyűlésen gróf Kulmer Mirosláv dr. főrendiházi tag, a Horvát-Szlavon Gazdasági Egyesület elnöke, báró Schossberger Viktor nagybirtokos, Landgráf János, a földművelésügyi minisztérium halászati osztályának vezetője, dr. Eber Antal országgyűlési képviselő, a Magyar telepítő és parcellázó bank r.-t. igazgatója, Kubik Gyula országgyűlési képviselő, Spur István mérnök, Pál József, a Magyar telepítő és parcellázó bank r.-t. cég-vezetője és Scheiber József mérnök az igazgatók, továbbá Ehrenhöffer Aladár kereskedelmiügyi miniszteri tanácsos, dr. Grahovác Mirko, országgyűlési képviselő, Löbl Emil, dr. Ullmann Károly és dr. Walkó Lajos a felügyelő-bizottság tagjaiul egyhangulag megválasztották. Az alakuló közgyűlést követő igazgatósági ülésen gróf Kulmer Mirosláv dr. az igazgatóság elnökevé, báró Schossberger Viktor annak alelnökévé, Scheiber József pedig a vállalat vezetőigazgatójává választották meg.

Aratógépbemutató és verseny. A Heves megyei Gazdasági Egyesület 1907. évi július 10-én Hatvány József pusztavarsányi gazdaságában Hatvány aratógépbemutatót és versenyt rendez. — A gépbemutató és versenyre szállítandó gépek vasúti kedvezményes szállítása, ugyiszintén a gépeknél díjazása céljára állami érmeinek kiosztása tárgyában illetékes helyen a kellő lépések megtétele. A gépbemutató és verseny részletes programját az érdeklődőknek, a Heves megyei Gazdasági Egyesület Gyöngyös, ha eziránt megkeresetik, azonnal megküldi. A részvétel bejelentését a gépbemutatót és versenyen már most elfogadja nevezett gazdasági egyesület titkári hivatala Gyöngyösön. Megjegyzendő, hogy ugyanott az »Agraria« kukoricaszártepi is mikródesben bemutatattik, mire a t. gazdaközönség figyelmét felhívjuk.

Szeszgyárvezetők gyűlése. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelő Országos Egyesületének szeszgyárvezetők szakosztálya dr. Szilágyi Gyula műegyetemi m. tanár elnöke által ülést tartott, a melyen Niedermann Vilmos tett előterjesztést a szeszgyárvezetők nyugdíjbiztosítása tárgyában. Fehér Jenő szeszgyárvezető tett ezután előterjesztést a külföldi szeszgyárvezetők Magyarországra beözönlése tárgyában. E végből a szeszgyárosok figyelmét felhívja arra a kárta, melyet a külföldi szeszgyárvezetők látványója egy közzéadásig, mint nemzeti tekintetben okoz anynyal is inkább, mert a külföldi legtekintélyesebb szakemberek elismerik a magyar szeszgyárvezetők hivatottságát, a kik közül nem egy épen az itteni viszonyok kényzsére folytán kénytelen kivándorolni és sok magyar szeszgyárvezető Amerika legnagyobb gyáraiban, mint vezető nyel alkalmazást, kimondhatatlan kárára a hazai szesziparnak.

A földműveskatonák szabadságolása az aratás idejére. A delegációk tárgyalásai során

évről-évre fölmerült az a kívánság, hogy a hadügyminiszter a földműveléssel foglalkozó legénységet az aratás idejére szabadságolja, hogy segítségére lehessen hoztáratóznak, és hogy maguk is dolgozhassanak a termés betakarításán. Schönaich lovag közös hadügyminiszter, most kísérletképpen két hadtest területén megengedte, hogy a fegyverszünet ideje úgy állapítsák meg, hogy a legfontosabb aratási munka idejével összekész. A temesvári és a lembergi hadtestparancsnokságokhoz tartozó ezredéknél mindazok kaphatnak kétheti szabadságot, a kik saját, vagy hoztáratóznok földein akarnak aratómunkát végezni. E szabadságidő július közepétől július végéig terjedhet. A hadügyminiszteri rendelet azonban határozottan megtiltja, hogy a szabadságolt legénység ez idő alatt idegen gazdáknál bérizést ellenében szerződészerű munkát végezzen. A két hadtestparancsnokságnál most folyik a munka a földműveléssel foglalkozó legénység tömeges szabadságolására.

A szőlő szénkénegezése. A szénkénege alkalmasa mindinkább terjed. Az állami szénkénegraktárakban állandóan nagy készlet van, de a szükség szerint 350 vasúti kocsi szénkénegre lesz szükség. A földművelésügyi miniszter, nehogy a szénkénege kiszoldatásába főnnakadás történjék, a szénkéneget a kellő mennyiségben a két hazai gyárban megrendelte. A gazdák kérelmére az állami raktárak számát még hirtal szaporította, úgy, hogy most már a szénkénegraktárak száma 78 és mindazok a börtelmelő vidékek, a hol a termelők szénkénegeznek, el vannak látva állami raktárakkal.

Mesterséges vadtenyésztés. Az utóbbi időben jelentékenyen emelkedtek a kőszégek közjóvedelmei a vadászati jog után eső haszonbérért. Különösen emelkedtek a haszonbérért ott, a hol nős vadászakmánnnyal kecseget a legézségesebb fériusport, a vadászat. Mivel sok kőszégen a közöltégek megállapításán jelentős befolyással bír a vadászati jognak előnyös beheredása, a földművelésügyi miniszter a vadban szegény vidékeket rendszeres segítő akcióival óhajtja gyámoltani, hogy vadászati területük értéken, a vétele és tovább tenyészésére ebben az évben 12.000 korona államsegélyt engedélyeztet. Ugyancsak a miniszter rendeltére a vadászterdől elődőről szakiskolában egyezséről a gyakorlati vadtenyésztés gyakorlati ismereteinek elsajátítására, másrészt azért, hogy a kőszégek továbbtenyészésére alkalmas vadállományt eze a szakiskola elláthassa, — tenyészőt telepet rendeztet be. A mesterséges vadtenyésztés jól sikerült, hogy már a jövő év elején 1000-ig monó fácszát és foglyot, továbbá hatoszt nyulat fognak a kőszégeknek ingyen szétosztani. Egy csópp víz a Dunába!

A csikmegyei erdők árverése. Az ulyzóvi és veresvízi erdők tavalyi árverésén oly súlyos szabálytalanságok történtek, hogy a vármegye az árverést megsemmisítette és ezt a határozatot az illetékes miniszter is helybenhagyta. A következő beigazolta a vadakat. A régi árverésen ugyanis a maximális ajánlat 2.820.000 korona volt. Június 24-ére volt kitűzve az ulyzóvi és veresvízi erdők a második nyilvános árverés és ezen a kérdéses erdők 5.397.653 koronáért vette meg egy cég. Ez az eredmény bizonyára hozzá fog járulni az erdőkügy tisztá kezeléséhez és az erdőpanamák a legrovidebb idő alatt egyszer és mindenkorra véget fognak érni.

Központi Vásárcsarnok vidékről érkező élelmiszerek heti árjelentése.

(Gutwillig Ármín Budapest, Központi Vásárcsarnoki élelmiszérbizottságos jelentése.)

Budapest, 1907. június 27.

Husfélék: Vidékről érkezett marhahús I. eleje 60—70 K I-a hátúja 100—130 K, I-a borjúhús eleje 120—140 K, I-a hátúja 130—150 K, borjúhús bőrsen sulylevonás nélkül 106—116 K, sertésűs szalonna nélkül 130—140 K, sertésűs szalonnával 126—136 K, füstöltűs 1.—1.60 K, szópás malac — K, sültő — K, hűkibus — K, mm-ként, sültő — K, vadsertés 80—100 K, őz 140—160 K, Bárányok — korona páronként. Szarvas — K dmvad — K kg-ként egészben. Nyul darabonként — K sültő — K fogoly — K fázán — K szalonnak — K páronként.

Bérleti hirdetés.

Gróf Draskovich Iván bérbé adja 1907. évi október hó 1-től fogva, egymásután következő 12 évre, baranya-sellyei hitbizományi uradalmának Baranya és Somogy vármegyékben fekvő részeit.

Bérlet alá kerülnek a következő gazdaságok:

	Szántó	Rét	Legelő	Adó alá nem eső terület	Összesen				
katasztrális hold a 1800 □ öl									
Kisasszonyfa 2 major ...	536	832	81 1144	108 736	42 938	769	540		
Kápolna 1 major ...	536	51 65	263 184	1412 91	323 877	449			
Legenese 1 major ...	470	1447 49	668 183	1516 41	1438 748	269			
Erzsébetpuszta 3 major ...	2125	176 284	544 688	368 320	1456 3418	944			
Összesen	3868	906 480	1019 1165	832 496	945 5820	602			

A bérlet alá kerülő gazdaságokra parcellánként, majoronként és összbérletre nyújthatók be ajánlatok, az élő és holt felszerelés átvétele mellett.

Az uradalmat vasutvonal szeli át és négy állomáson, valamint a Dráva folyón, mely a határt képezi, történik a szállítások lebonyolítása.

Bővebb felvilágosításokat az uradalmi központi hivatal Baranya-Sellyén ad.

Uradalom Baranya-Sellye.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok 764.760.16 — kor.

Összesen: 2,735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor.
1902. " " 59.732.23 1905. " " 61.730.60
1903. " " 109.331.73 1906. " " 39.243.65

Biztosításokat elfogad a tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módozatok szerint.
Az illetérendményben a biztosított tagok díjárnyékban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítést részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az Igazgatóság.**

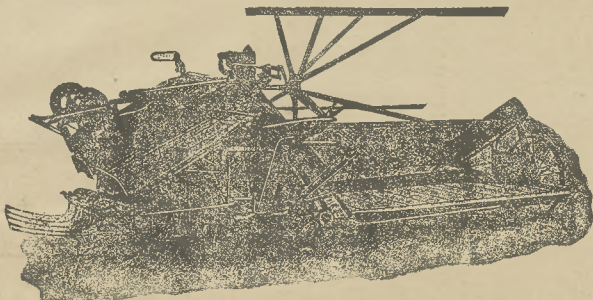
Egyetemes kéve-gyorskötők

legelősebb árban azonnal szállíthatnak.

Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárúkbán.

HELLE O. műszaki kötélverőru gyár **POZSONY.**

A The Johnston Harvester Co.

Legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON kéveköti aratógépek, marokrakó aratógépek, fűkaszálók, szénaforgatók és gyűjtőgépek

a legalkalmasabb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

A JOHNSTON aratógépek dőlő gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1906-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelősebb uradalmi körében elhelyezésre; az 1907. évre már eddig a Csanádmegyei gazdák aratógépszövetkezete, a Kisküküllővármegyei gazdasági Egyesület és a százakra menő uradalmi fedezették szükségletüket JOHNSTON gépekben, ami a JOHNSTON gépek birtokosainak megelégedését legmeggyőzőbben bizonyítja.

Vezérképviselő és főraktár:

Melichár Ferenc Bächer Rudolf
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Gőzekéket
gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat
legelőkeltebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.
BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomásnál szemben.
Közlekedés vasuton és villamos vasuton.
TELEFON: 42 - 50.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legújnyosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók
őrőlmalmok, egytemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Figyeljünk a védjegyre és óvakodjunk utánzatoktól.

HOMOK KINCSET REJT!

Jutalmazó mellékpar gazdáknak számára!
Kézi Üzem! Kis befektetési tőke!

Homoktéglyártó-gépek,
ugyszintén mindenféle eszközöket és festékeket,
**czement-födélcserépek, czement-padló-
lapok, czementcsövek, itató-vályuk, stb.**
gyártásához szállít a
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.
Markranstädt bei Leipzig. Különlegességi géppár.
A mi gépeink és eszközeink évek óta vannak használatban saját czement-
áru-gyárunkban és rationalis munkákban bármikor megtekinthetők vásár-
lási kényszer nélkül. **Levelezés minden nyelven.**
A homok megvizsgálása, próbasajtó és minták ingyen.
Kívánatra ingyen küldjük a 84-ik számú árjegyzéket.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad.
gazdasági géppár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

**Magánjárókat, gőzmoz-
gonyokat, cséplőgépeket**
ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinelokomobilokhoz,
**szalmakazalozókat, gőz-
ekéket, vetőgépeket, bur-
gonya-kiemelőgépeket** &
mindentéle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkeltebb és szilárd
szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.
Árajánlatok és kőltővetések kívánatra díjmentesen küldetnek.
Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

McCORMICK
Harvesting Machine Company csikágói aratógéppár.
Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.
KNECHT I. E. igazgató.

„Daisy” marokrakó aratógép.

Specziálítások:
Kévekötőaratógépek
Marokrakóaratógép
Fűkaszalógépek
Aczél-szénagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

Benzinmótorok
takarmánycsészé számára és cséplőgép-
hajtásra.

McCormick tárcsásborona.

McCormick kévekötő-aratógépe.

„McCormick” a világ legnagyobb és legrégebbi géppára.
„McCormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépél.
„McCormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„McCormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően
tényleg külön készülnek.
Budapesten állandó gépkiallítás!!

„New 4” fűkaszalógép.
Specziálítások:
„Senior” tengeri ültetőgép
(autom. négyzetbe ültet.)
Tengeri-kévekötőaratógép
„Ohio” tengeriszár-tépőgép
(egyszersmind szecskavágó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona
(tarlóántásra és lazításra.)
Aczél-lókapa (tengeri, burgonya,
számára)
Rugófogás boronák

„Senior” tengeri ültetőgép.

Nyomatott Wodianer F. és Pálnál, Budapest, IV., Sárkánytű-utca 3.